

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0051/2014

27.1.2014

SPRAWOZDANIE

w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2012)
(2013/2078(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawca: Louis Michel

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH	38
OPINIA KOMISJI PRAW KOBIET I RÓWNOUPRAWNIENIA	44
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	49

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2012) (2013/2078(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając preambułę Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności akapit drugi oraz akapity od czwartego do siódmego,
- uwzględniając w szczególności art. 2, art. 3 ust. 3 akapit drugi oraz art. 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej, a także artykuły TUE, jak i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczące poszanowania, upowszechniania i ochrony praw podstawowych w UE,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 7 grudnia 2000 r. (Kartę), ogłoszoną w dniu 12 grudnia 2007 r. w Strasburgu, która weszła w życie wraz z Traktatem z Lizbony w grudniu 2009 r.,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, konwencje, zalecenia, rezolucje i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka i Komisji Weneckiej Rady Europy,
- uwzględniając Europejską kartę społeczną poddaną przeglądowi w 1996 r., a także orzecznictwo Europejskiego Komitetu Praw Społecznych,
- uwzględniając konwencje ONZ dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, do której przystąpiła UE i prawie wszystkie państwa członkowskie,
- uwzględniając wytyczne w sprawie skrajnego ubóstwa i praw człowieka, przyjęte dnia 27 października 2012 r. przez Radę Praw Człowieka ONZ (A/HRC/21/39),
- uwzględniając komunikaty Komisji: „Artykuł 7 Traktatu o Unii Europejskiej – Poszanowanie i upowszechnianie wartości, na których opiera się Unia” (COM(2003)0606), „Strategia skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską” (COM(2010)0573), „Wytyczne operacyjne w sprawie uwzględniania praw podstawowych w ocenach skutków” (SEC(2011)0567),
- uwzględniając konkluzje na temat działań i inicjatyw Rady w zakresie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, przyjęte przez Radę w dniu 23 maja 2011 r., oraz Wytyczne Rady dotyczące metodyki, jaką organy przygotowawcze Rady powinny

stosować w ramach sprawdzania zgodności wniosków ustawodawczych z prawami podstawowymi¹,

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 2013 r. ze stosowania Karty praw podstawowych UE za 2012 r. (COM(2013)0271) oraz towarzyszące im dokumenty robocze,
- uwzględniając sprawozdanie na temat obywatelstwa UE – 2013 r. „Prawa i przyszłość obywateli Unii” (COM(2013)0269),
- uwzględniając Program sztokholmski – Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli²,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.” (COM(2011)0173) i konkluzje Rady Europejskiej z dnia 24 czerwca 2011 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Postępy we wdrażaniu krajowych strategii integracji Romów” (COM(2013)0454) oraz wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich (COM(2013)0460),
- uwzględniając decyzję ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych³,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne⁴, dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy⁵, a także wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426),
- uwzględniając dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych⁶,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji⁷,

---

¹Dokument Rady nr 10140/2011 z dnia 18 maja 2011 r.

² Dz.U. C 115 z 4.5.2010.

³ Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

⁴ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

⁵ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 26.

⁶ Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31.

⁷ Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

- uwzględniając decyzje i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz orzecznictwo krajowych trybunałów konstytucyjnych, dla których Karta stanowi jeden z punktów odniesienia w interpretacji prawa krajowego,
- uwzględniając orędzie José Manuela Barroso w Parlamencie Europejskim z dnia 11 września 2013 r. o stanie Unii oraz przemówienie Viviane Reding na temat Unii Europejskiej i praworządności w Centrum Studiów nad Polityką Europejską (w Brukseli) z dnia 4 września 2013 r.,
- uwzględniając pismo wystosowane w dniu 6 marca 2013 r. przez ministrów spraw zagranicznych Danii, Finlandii, Holandii i Niemiec do przewodniczącego Komisji José Manuela Barroso, w którym apelują oni o stworzenie mechanizmu na rzecz wsparcia przestrzegania podstawowych wartości w państwach członkowskich,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 6 i 7 czerwca 2013 r. w sprawie praw podstawowych i praworządności oraz w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2012 dotyczącego stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając konkluzje z konferencji zatytułowanej „Europa równych obywateli: równość, prawa podstawowe i państwo prawne”, zorganizowanej przez irlandzką prezydencję Rady w dniach 9 i 10 maja 2013 r.,
- uwzględniając czwarte doroczne sympozjum Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) z dnia 7 czerwca 2013 r. zatytułowane „Promowanie praworządności w UE”,
- uwzględniając projekt konkluzji Rady w sprawie oceny Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) z dnia 13 września 2013 r.,
- uwzględniając działania, sprawozdania roczne, opracowania i opinie FRA, szczególnie sprawozdanie roczne w sprawie stanu praw podstawowych w UE w 2012 r.,
- uwzględniając wspólne sprawozdanie FRA, UNDP, Banku Światowego i Komisji Europejskiej zatytułowane „Sytuacja Romów w 11 państwach członkowskich UE – Przegląd wyników ankiety”, które opublikowano w maju 2012 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka migrantów dotyczące zarządzania zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej i jego wpływu na prawa człowieka migrantów,
- uwzględniając sprawozdania i badania dotyczące praw człowieka organizacji pozarządowych oraz uwzględniając badania przeprowadzone w tym zakresie na zlecenie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a zwłaszcza badanie zatytułowane „Relacje trójstronne między prawami podstawowymi, demokracją a państwem prawnym w UE – w kierunku unijnego mechanizmu kopenhaskiego”,
- uwzględniając swe rezolucje w sprawie praw podstawowych i praw człowieka, szczególnie rezolucję z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych

w Unii Europejskiej (2009–2010) – kwestie instytucjonalne po wejściu w życie traktatu lizbońskiego¹ oraz rezolucję z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej (2010–2011)²,

- uwzględniając swą rezolucję z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie niebezpieczeństwa naruszania w UE, a w szczególności we Włoszech, swobody wypowiedzi i prawa do informacji (art. 11 ust. 2 karty praw podstawowych)³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 czerwca 2005 r. w sprawie ochrony mniejszości i polityki walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie⁴,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 10 lipca 2008 r. w sprawie spisu Romów we Włoszech w oparciu o pochodzenie etniczne⁵,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 17 września 2009 r. w sprawie litewskich przepisów prawnych o ochronie nieletnich przed szkodliwym wpływem ogólnie dostępnych informacji⁶,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 9 września 2010 r. w sprawie sytuacji Romów i swobody przemieszczania się w Unii Europejskiej⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2011 r. w sprawie naruszenia wolności słowa oraz dyskryminacji ze względu na orientację seksualną na Litwie⁸,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie strategii UE w dziedzinie integracji Romów⁹,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie ustawy medialnej na Węgrzech¹⁰,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie Karty praw podstawowych UE: standardy określające wolność mediów w UE¹¹,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie zwalczania homofobii w Europie¹²,

---

¹ Dz.U. C 169 E z 15.6.2012, s. 49.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0500.

³ Dz.U. C 104 E z 30.4.2004, s. 1026.

⁴ Dz.U. C 124 E z 25.5.2006, s. 405.

⁵ Dz.U. C 294 E z 3.12.2009, s. 54.

⁶ Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 18.

⁷ Dz.U. C 308 E z 20.10.2011, s. 73.

⁸ Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 50.

⁹ Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 112.

¹⁰ Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 154.

¹¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0203.

¹² Dz.U. C 264 E z 13.9.2013, s. 54.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zaostrzenia walki z rasizmem, ksenofobią i przestępstwami popełnianymi z nienawiści¹ ,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 15 września 2011 r. w sprawie wysiłków UE w walce z korupcją² ,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przestępczości zorganizowanej, korupcji i prania pieniędzy: zalecenia dotyczące potrzebnych działań i inicjatyw (sprawozdanie końcowe)³ ,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 3 lipca 2013 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych: standardy i praktyki na Węgrzech (zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2012 r.)⁴ ,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 11 września 2012 r. w sprawie rzekomego udziału państw europejskich w organizowanym przez CIA transporcie i nielegalnym przetrzymywaniu więźniów na terenie tych państw: działania podejmowane w następstwie sprawozdania komisji TDIP PE⁵ i swą rezolucję przyjętą w następstwie tej rezolucji z dnia 10 października 2013 r.⁶,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej⁷,
- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW) przyjętą przez ONZ w 1979 r.,
- uwzględniając europejski pakt na rzecz równości płci (2011-2020), przyjęty przez Radę w marcu 2011 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 21 września 2010 r. pt. „Strategia na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010–2015” (COM(2010)0491),
- uwzględniając Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z dnia 7 kwietnia 2011 r.,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie priorytetów oraz zarysu ram nowej polityki UE w dziedzinie walki z przemocą wobec kobiet⁸ oraz z 6 lutego 2013 r. w sprawie 57. sesji Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ: likwidacja wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewcząt i zapobieganie wszelkim jej

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0090.

² Dz.U. C 51 E z 22.2.2013, s. 121.

³ Tekst przyjęty, P7_TA(2013)0444.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0315.

⁵ Dz.U. C 353 E z 3.12.2013, s. 1.

⁶ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0418.

⁷ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0350.

⁸ Dz.U. C 296 E z 2.10.2012, s. 26.

formom¹,

- uwzględniając swą rezolucję z dnia 24 maja 2012 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie stosowania zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę tej samej wartości²,
  - uwzględniając dokumenty robocze I i II w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej w 2012 r. (sprawozdawca: Louis Michel),
  - uwzględniając wysłuchanie publiczne przeprowadzone w dniu 5 listopada 2013 r. przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych zatytułowane „Sytuacja praw podstawowych w Unii Europejskiej: jak umocnić prawa podstawowe, demokrację i praworządność w UE”,
  - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, a także Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0051/2014),
- A. mając na uwadze, że integracja europejska to projekt polityczny, który zrodził się po pożodze drugiej wojny światowej, prześladowaniach i represjach wymierzonych w jednostki, prowadzonych przez reżimy totalitarne, mając na uwadze, że jej celem jest zakorzenienie demokracji i praworządności w dążeniu do upowszechniania praw człowieka, praw podstawowych, równości i ochrony mniejszości w oparciu o Powszechną deklarację praw człowieka (PDPC), europejską konwencję praw człowieka oraz inne instrumenty dotyczące praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapobieżenie powrotowi do jakiegokolwiek reżimu autorytarnego;
- B. mając na uwadze, że jednostka – obywatel lub rezydent – powinna znajdować się w centrum Unii Europejskiej oraz że prawa podstawowe zabezpieczają jednostkę przed wszelkimi możliwymi ingerencjami, nadużyciami i aktami przemocy ze strony władz na wszystkich poziomach, w sferze życia prywatnego oraz w odniesieniu do jej praw i wolności; mając na uwadze, że poszanowanie i upowszechnianie praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji oraz wartości i zasad, o których mowa w traktatach unijnych i instrumentach międzynarodowych dotyczących praw człowieka (PDPC, EKPC, MPPOiP, Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych itp.), muszą zajmować centralną pozycję w procesie integracji europejskiej;
- C. mając na uwadze, że Unia Europejska wypracowała podstawowy dorobek, który ma na celu zagwarantowanie poszanowania, ochrony i upowszechniania praw podstawowych, szczególnie poprzez rozwój kryteriów kopenhaskich, włączenie art. 2, 6 i 7 do TUE, kartę praw podstawowych, obowiązek przystąpienia do europejskiej konwencji praw człowieka, a także odpowiednie przepisy krajowych porządków prawnych państw członkowskich;

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0045.

² Dz.U. C 264 E z 13.9.2013, s. 75.

- D. mając na uwadze, że wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony Karta przekształciła wartości i zasady w konkretne i wykonalne prawa, a także mając na uwadze, iż prezentując tę samą wartość co Traktat z Lizbony, stała się prawnie wiążąca dla instytucji, organów i agencji Unii Europejskiej oraz państw członkowskich w procesie wprowadzania w życie prawa unijnego;
- E. mając na uwadze, że należy rozwijać, propagować i umacniać rzeczywistą kulturę praw podstawowych nie tylko w instytucjach Unii Europejskiej, lecz także w państwach członkowskich, szczególnie przy stosowaniu i wdrażaniu prawa Unii, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i w ramach stosunków z państwami trzecimi; mając na uwadze, że wdrażanie owych wartości i zasad musi też bazować na skutecznej kontroli poszanowania praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie, przykładowo przy opracowywaniu wniosków ustawodawczych; mając na uwadze, że inne aspekty nie mogą być traktowane nadrzędnie w stosunku do kwestii poszanowania i zagwarantowania tych praw podstawowych, ponieważ wiązałoby się to z ryzykiem dyskredytacji roli i wizerunku Unii Europejskiej w obszarze praw człowieka, szczególnie w ramach jej stosunków z państwami trzecimi;
- F. mając na uwadze, że Unia Europejska działa na podstawie domniemania i wzajemnego zaufania, że państwa członkowskie stosują zasady demokracji, praworządności i przestrzegają praw podstawowych gwarantowanych w EKPC i karcie praw podstawowych, zwłaszcza w kontekście rozwoju przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz stosowania zasady wzajemnego uznawania;
- G. mając na uwadze, że zasada wzajemnego uznawania prowadzi do sytuacji, w której osoby mogą być przenoszone z jednej jurysdykcji do drugiej bez wcześniejszego poddania orzeczeń jakiegokolwiek weryfikacji pod kątem praw człowieka;
- H. mając na uwadze, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił w sprawach połączonych C-411/10 i C-493/10, że tego rodzaju domniemanie zgodności z prawami podstawowymi należy uznać za wzruszalne, a zatem sądy muszą sprawdzić, czy istnieją poważne obawy, że w systemach sądowych innych państw członkowskich występują nieprawidłowości systemowe;
- I. mając na uwadze, że w związku z tym należy upewnić się, że organy krajowe dysponują dostatecznymi dowodami, aby podjąć świadomą decyzję co do tego, czy w systemach sądowych innych państw członkowskich występują nieprawidłowości systemowe;
- J. mając na uwadze, że korupcja powoduje szkody społeczne i łamanie praw podstawowych, ponieważ zorganizowane grupy przestępcze stosują ją do popełniania innych poważnych przestępstw, takich jak handel ludźmi; mając na uwadze, że skuteczny, niezależny i bezstronny system sądowy ma zasadnicze znaczenie dla praworządności i zapewnienia obywatelom Europy ochrony praw podstawowych i wolności obywatelskich;
- K. mając na uwadze, że Unia Europejska znajduje się w kryzysie nie tylko gospodarczym i finansowym, ale również demokratycznym i konstytucyjnym, czego dowodem są niedawne wydarzenia w niektórych państwach członkowskich, i że napięcia te uwiarydliły brak stosownych instrumentów do walki z tym kryzysem, jak również

trudności związane z zastosowaniem mechanizmów kontroli, oceny i stosowania sankcji przewidzianych w obowiązujących traktatach, szczególnie wymogów zapisanych w art. 2 i art. 7 TUE;

- L. mając na uwadze, że Parlament Europejski wielokrotnie wzywał do wzmocnienia mechanizmów służących zagwarantowaniu poszanowania, ochrony i upowszechniania wartości Unii wymienionych w art. 2 TUE oraz przeciwdziałaniu sytuacjom kryzysowym w Unii i państwach członkowskich, jak również mając na uwadze, że obecnie toczy się debata na temat stworzenia nowego mechanizmu, co oznacza, że Komisja, Rada i państwa członkowskie dołączyły do stanowiska Parlamentu i organizacji pozarządowych w tej kwestii;
- M. mając na uwadze, że Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej podkreśliła w głównym rozdziale swojego sprawozdania rocznego z 2012 r. zatytułowanym „Unia Europejska jako wspólnota wartości: ochrona praw podstawowych w czasach kryzysu”, że wspólne zrozumienie wartości i obowiązków prawnych, o których mowa w art. 2, jest dążeniem, które wymaga prowadzenia systematycznego dialogu w UE;
- N. mając na uwadze, że Komisja wyraziła wolę wzmocnienia praworządności w Unii Europejskiej i że mogłaby wystąpić z wnioskiem o stosowanie wezwań do usunięcia uchybienia w ramach art. 7 ust. 1 TUE; mając na uwadze, że przywołała ona również potrzebę zmiany traktatów i zapowiedziała możliwość zaproponowania poprawek przed końcem 2013 r. lub na początku 2014 r. w celu zorganizowania debaty w trakcie wyborów (również wokół art. 7) i znalezienia konsensusu w sprawie tych wniosków, które powinny zmierzać do zagwarantowania, by polityka europejska w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej opierała się na jasnych zasadach i mechanizmach; obiektywnych wskaźnikach, danych i dowodach, które byłyby przejrzyste, jasne i przewidywalne, a także zapewniałyby silną ochronę praw jednostki, demokracji i praworządności;
- O. mając na uwadze, że wszystkie decyzje podejmowane w tym zakresie muszą zapewniać właściwe wdrożenie art. 2, 6 i 7 TUE w możliwie najkrótszym czasie oraz to, by każdą decyzję podejmowano w oparciu o obiektywne kryteria i oceny, i w ten sposób odpierano krytykę związaną z brakiem wskaźników i kryteriów oceny, różnicami w traktowaniu i stronniczością polityczną;
- P. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej i jej państwach członkowskich nadal dochodzi do licznych przypadków naruszania praw podstawowych, na co wskazują (roczne i specjalne) sprawozdania Komisji Europejskiej, FRA, Rady Europy (roczne sprawozdania i wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, dokumenty i sprawozdania Komisarza Praw Człowieka, dokumenty Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy), dokumenty ONZ (w tym dokumenty i sprawozdania Rady Praw Człowieka ONZ, Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka, sprawozdawców specjalnych itp.), organizacji pozarządowych (takich jak Human Rights Watch, Amnesty International, Open Society Institute, ILGA-Europe, ECRE, Reporterzy bez Granic, Freedom House itp.) itp.; mając na uwadze, że wobec wagi i częstotliwości takich naruszeń, konieczna jest odpowiednia reakcja ze strony Komisji, Rady oraz państw członkowskich;

- Q. mając na uwadze, że organizacje te wyraziły zaniepokojenie, szczególnie z powodu sytuacji Romów, migrantów, osób ubiegających się o azyl, uchodźców, mniejszości, członków wspólnot LGBT, mediów i dziennikarzy, działań sił bezpieczeństwa, policji, tajnych służb i śledztw prowadzonych w celu postawienia przed sądem i ukarania winnych naruszania praw człowieka, a także z powodu uczestnictwa organów państwa w aktach tortur i złego traktowania popełnianych w państwach trzecich oraz posługiwania się dowodami zdobytymi w ten sposób, jak również warunków przetrzymywania i złego traktowania więźniów;
- R. mając na uwadze, że w TUE oraz w art. 8, 9, 10, 19 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, jak również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznaje się podstawowe prawa socjalne za szczególnie ważne i zalicza się je do przekrojowych zasad prawa wspólnotowego, a co za tym idzie, stwierdza się jasno, że UE musi gwarantować prawa człowieka i podstawowe wolności, takie jak prawa związkowe, prawo do strajku, prawo zrzeszania się, gromadzenia się itp. określone w Europejskiej karcie społecznej, mając również na uwadze, że art. 151 TFUE zawiera wyraźne odniesienie do podstawowych praw socjalnych, takich jak te, które określono w Europejskiej karcie społecznej;
- S. mając na uwadze, że w art. 2 i art. 3 karty praw podstawowych uznaje się prawo do życia i prawo do integralności osoby;
- T. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej żyje ok. 100 mln dzieci niepełnosprawnych oraz 80 mln niepełnosprawnych dorosłych; mając na uwadze, że osoby niepełnosprawne, a zwłaszcza dzieci, wciąż doświadczają braku pomocy i wsparcia w zakresie przyjmowania do szkół, trudności w dostępie do budynków lub usług, nadal nie zasięga się ich zdania i nie angażuje się ich w decyzje dotyczące ich życia; mając na uwadze, że UE jako strona Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ma obowiązek wspierać, chronić i szanować prawa osób niepełnosprawnych zapisane w Konwencji, przyjmować strategie mające na celu wdrożenie jej postanowień, a także dokładać starań, by stosowana polityka i obowiązujące prawo pierwotne i wtórne były zgodne z jej postanowieniami;
- U. mając na uwadze, że to przede wszystkim kobiety i dziewczęta są ofiarami przemocy ze względu na płeć, a zgodnie z szacunkami UE 20–25% kobiet co najmniej raz w życiu doświadczyło przemocy fizycznej; mając na uwadze, że setkom tysięcy kobiet mieszkających w Europie okaleczono narządy płciowe, a tysiącom dziewcząt grozi ten proceder;
- V. mając na uwadze, że kobiety w UE zarabiają ok. 16% mniej za godzinę pracy niż mężczyźni;
- W. mając na uwadze, że ubóstwo, brak równouprawnienia między płciami oraz stereotypy płciowe zwiększają ryzyko przemocy i innych form wyzysku, w tym handlu kobietami i prostytutkami, oraz utrudniają pełne uczestnictwo kobiet we wszystkich dziedzinach życia;
- X. mając na uwadze, że wszystkim obywatelom Unii Europejskiej gwarantuje się podstawowe wolności, prawa człowieka i równe szanse; mając jednak na uwadze, że ochrona mniejszości narodowych oraz języków regionalnych i mniejszościowych w

rozszerzonej UE stanowi podstawowy problem, którego nie da się rozwiązać jedynie na drodze walki z ksenofobią i dyskryminacją, lecz poprzez przyjęcie konkretnych systemów i działań o charakterze prawnym, językowym, kulturowym, społecznym itp.;

1. podkreśla, że Unia Europejska, jako przedsięwzięcie polityczne, historyczne i etyczne, dąży do jednoczenia krajów, które posiadają i razem upowszechniają wspólne wartości europejskie, takie jak te wymienione w art. 2 TUE i karcie praw podstawowych, jak również w EKPC, w szczególności poszanowanie godności człowieka, demokrację, praworządność, prawa podstawowe, równość, wolność, ochronę mniejszości, walkę ze wszelkimi rodzajami dyskryminacji, które są ściśle ze sobą powiązane i wzajemnie się warunkują, dlatego też uważa, że podstawowym filarem tożsamości europejskiej jest i powinno być poszanowanie i upowszechnianie praw człowieka, podstawowych wolności i demokracji wewnątrz Unii i poza jej granicami;
2. zaleca, aby Parlament, Komisja i Rada uznały istnienie pozytywnych obowiązków polegających na ochronie i propagowaniu praw człowieka; podkreśla, że poszanowanie podstawowych praw i wolności wiąże się z działaniami na różnych szczeblach; podkreśla rolę władz regionalnych i lokalnych, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego w tym obszarze oraz zwraca się do Komisji i Rady o poprawę współpracy z tymi podmiotami;
3. przypomina instytucjom Unii i państwom członkowskim o konieczności przestrzegania ich zobowiązań w zakresie poszanowania podstawowych wolności i praw; stwierdza, że udział w międzynarodowych traktatach dotyczących ochrony i upowszechniania praw człowieka może jedynie służyć wzmocnieniu ochrony praw podstawowych w UE;
4. potępia niepokojące tendencje do łamania praw podstawowych w Unii Europejskiej, szczególnie jeżeli chodzi o imigrację i azyl, a także w kwestiach dyskryminacji i nietolerancji – zwłaszcza w przypadku niektórych grup ludności (mniejszości i migrantów) – bezpieczeństwa i terroryzmu, wolności prasy, swobodnego przemieszczania się na terenie Unii, praw socjalnych i związkowych; coraz częściej odnotowuje postawę obstrukcyjną państw członkowskich w dziedzinie przestrzegania tych podstawowych praw i wolności, szczególnie w odniesieniu do Romów, kobiet, LGBT, osób ubiegających się o azyl, migrantów i innych słabych grup społecznych;

Kwestie instytucjonalne

5. przypomina o podstawowym znaczeniu, jakie dla Unii Europejskiej, jej instytucji i państw członkowskich ma zagwarantowanie poszanowania wspólnych wartości europejskich wymienionych w art. 2 TUE, oraz o pilnej potrzebie zastosowania i wdrożenia wszystkich instrumentów z tego obszaru przewidzianych obecnie w traktatach, jak również o przygotowaniu propozycji zmian w traktatach w przypadkach, gdy jest to niezbędne; podkreśla, że obowiązek przestrzegania kryteriów kopenhaskich nie uległ przedawnieniu po przystąpieniu i państwa członkowskie nadal mu podlegają, a także że prawa podstawowe są częścią prawa pierwotnego Unii Europejskiej i każdy sąd lub organ unijny lub krajowy muszą ich przestrzegać stosując prawo unijne; w związku z tym wyraża niezadowolenie z powodu przeciągania się negocjacji w sprawie przystąpienia UE do EKPC oraz ubolewa akcesja ta nie miała jeszcze miejsca;

6. przypomina instytucjom europejskim i państwom członkowskim, że wszelkie strategie polityczne dotyczące kwestii praw podstawowych muszą w pierwszym rzędzie zapobiegać powstawaniu naruszeń, szczególnie dzięki istnieniu instrumentów prewencyjnych i umożliwiających dochodzenie praw, zanim przyjęta zostanie dana decyzja lub środek, tak by można było skutecznie, sprawiedliwie, uczciwie i bez dyskryminacji zbadać i osądzić poszczególne przypadki w jak najkrótszym czasie;
7. uważa, że obywatele w coraz większym stopniu przywiązani są do poszanowania, ochrony i upowszechniania praw podstawowych, czego dowodzi mobilizacja wokół przypadków łamania praw, nadużyć lub nierównego traktowania i kierowanie wzmożonej uwagi na tego rodzaju zdarzenia, do których dochodzi w życiu codziennym, jak również w sytuacjach symbolicznych lub powszechnie znanych, do czego przyczynia się również szybszy obieg informacji za sprawą nowych technologii, sieci społecznościowych i mediów; przypomina, że wszelkie naruszenia, nadużycia lub nierówne traktowanie działają na szkodę demokracji i praworządności, jak również godzą w zaufanie obywateli do instytucji i ich przedstawicieli, w szczególności przywódców politycznych; podkreśla, że instytucje i przywódcy polityczni powinni mieć świadomość tej ewolucji demokracji i powinni dążyć do jej wspierania poprzez stwarzanie nowych mechanizmów dialogu z obywatelami oraz wzmacnianie kontroli obywatelskiej, parlamentarnej, sądowej i medialnej nad organami państwa, które muszą cechować się większą otwartością i przejrzystością, aby lepiej służyć interesom obywateli;
8. uważa, że aby w pełni wykorzystać możliwości traktatów, należy:
  - a) sfinalizować proces przystępowania do europejskiej konwencji praw człowieka i niezwłocznie stworzyć instrumenty konieczne do pełnego wypełnienia tego obowiązku zapisanego w traktatach, jako że będzie to dodatkowy mechanizm egzekwowania praw człowieka przysługujących obywatelom, między innymi z myślą zagwarantowaniu wykonywania przez państwa członkowskie UE wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w szczególności „wyroków pilotażowych”; przystąpić, zgodnie z wezwaniem Rady Europy, do Europejskiej karty społecznej podpisanej w Turynie w dniu 18 października 1961 r. i poddanej przeglądowi w Strasburgu w dniu 3 maja 1996 r.; w przypadku państw członkowskich przystąpić do konwencji Rady Europy dotyczących praw człowieka i ratyfikować je, a także wdrożyć istniejące już instrumenty wspólnotowego dorobku prawnego oraz ponownie rozważyć stosowanie klauzul opt-out, które mogą naruszać prawa ich obywateli;
  - b) zadbać o to, by wnioski ustawodawcze i strategie polityczne były zgodne z Kartą i zapewniały poszanowanie praw podstawowych poprzez podejmowanie konkretnych kroków w kierunku dopilnowania, by weryfikowano ich zgodność z Kartą na wszystkich etapach opracowywania aktów prawnych oraz by wpływ prawodawstwa UE na prawa podstawowe i jego wdrażanie przez państwa członkowskie był regularnie sprawdzany w ramach sprawozdań z oceny wdrażania tego prawodawstwa oraz rocznych sprawozdań z monitorowania stosowania prawa unijnego;
  - c) zagwarantować, by Komisja – a także Rada, kiedy korzysta z inicjatywy ustawodawczej – korzystała w stosownych przypadkach z niezależnych ekspertyz zewnętrznych FRA;

- d) zacieśnić współpracę pomiędzy Komisją a państwami członkowskimi, a także Parlamentem Europejskim a parlamentami państw członkowskich, aby usprawniać wdrażanie aktualnego prawodawstwa UE z zakresu praw człowieka;
- e) posługując się rygorystyczną polityką oceny, kontroli i pozwów o uchybienie przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dopilnować, by opracowanie i transponowanie prawa europejskiego dotyczącego praw podstawowych i ich rozszerzania, zostało wzmocnione i odbywało się poprawnie, zwłaszcza w obszarach kompetencji UE, takich jak przeciwdziałanie dyskryminacji, równość, aspekty płci, niepełnosprawność, ochrona danych, azyl i imigracja;
- f) zapewnić propagowanie istoty podejścia do praworządności, które uwzględnia sposób ochrony praw podstawowych w praktyce;
- g) uznać potrzebę wyraźnej woli politycznej w celu rozwiązania tych problemów, zwłaszcza w czasach kryzysu gospodarczego i finansowego;
- h) wzmacniać i gwarantować przejrzystość dialogu międzyinstytucjonalnego wówczas, gdy dotyczy on praw podstawowych lub w przypadkach, gdy chodzi o interesy obywateli Unii;
- i) dołożyć starań, by Komisja w pełni wykorzystwała istniejące mechanizmy, przeprowadzała obiektywne oceny, wszczynając dochodzenia oraz postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, jeżeli istnieją ku temu poważne podstawy, za każdym razem, gdy państwo członkowskie narusza zapisane w Karcie prawa przy wdrażaniu prawodawstwa unijnego, co pozwoli uniknąć podwójnej moralności;
- j) przygotować ambitne, efektywne i daleko idące strategie polityczne i programy działania w zakresie praw podstawowych i wspólnych wartości europejskich, szczególnie w celu aktywnego i systematycznego wywiązywania się ze zobowiązań unijnych w zakresie zwalczania dyskryminacji i promowania równości, o czym mowa w art. 8 i 10 TFUE oraz w art. 21 karty praw podstawowych;
- k) prowadzić bardziej systematyczną i skoordynowaną współpracę na wszystkich szczeblach – w szczególności z Radą Europy i innymi instytucjami międzynarodowymi, opierając się na ich wiedzy fachowej – aby zapobiec powielaniu prowadzonych prac;
- l) zredukować liczbę dostępnych mechanizmów zapobiegania łamaniu praw podstawowych w UE, przeciwdziałać naruszaniu praw podstawowych oraz zapobiegać możliwości wyboru jurysdykcji ze względu na możliwość korzystniejszego rozstrzygnięcia sprawy, a także sprawić by władze regionalne i lokalne, a także organizacje praw człowieka mogły odgrywać większą rolę w tym procesie;
- m) przygotować tabele porównawcze i syntetyczne uwzględniające podział na kraje, w oparciu o które Komisja powinna wydawać szczegółowe zalecenia dla poszczególnych krajów dotyczące polityki w zakresie praw podstawowych, podobnie jak to czyni w kwestii polityki gospodarczej UE 27; Rada mogłaby zatwierdzać lub zmieniać zalecenia, a także wnioski Komisji dotyczące przypadków rażącego naruszenia praw

podstawowych, przed kolejnym szczytem Rady Europejskiej;

- n) opracować mechanizm wzajemnej oceny z udziałem krajowych organów praw człowieka będących odpowiednikami Komitetu Pomocy Rozwojowej DAC OECD: każde państwo członkowskie UE byłoby poddawane wzajemnej ocenie co trzy lub cztery lata, a głównym celem takiej oceny byłaby pomoc w zrozumieniu przez dany kraj, w jakich obszarach może poprawić strategię i struktury w zakresie praw podstawowych; a także określenie i wymiana godnych naśladowania praktyk w obszarach polityki i strategii w zakresie praw człowieka w UE;
  - o) stworzyć nowy mechanizm kopenhaski gwarantujący poszanowanie, ochronę i upowszechnianie praw podstawowych i wartości Unii, o których mowa w art. 2 TUE i karcie praw podstawowych;
9. podkreśla, że nowy mechanizm kopenhaski, którego celem jest kontrolowanie skutecznego i wiążącego stosowania się do kryteriów kopenhaskich przez każde państwo członkowskie, może zostać uruchomiony natychmiast na podstawie decyzji Komisji, przy pełnym udziale Parlamentu Europejskiego, i powinien:
- a) w oparciu o istniejące lub już opracowane i uznane standardy praw podstawowych, określać wskaźniki podobne do tych opracowanych na szczeblu ONZ lub Rady Europy, przy uwzględnieniu opinii organizacji pozarządowych działających na polu praw człowieka i podstawowych wolności (FRA i Komisja);
  - b) opierać się na obiektywnych i wiarygodnych danych i informacjach opracowanych na podstawie takich wskaźników, które byłyby dalej udoskonalane w ramach przejrzystego i wiarygodnego procesu (FRA, Komisja);
  - c) zapewnić monitorowanie sytuacji w Unii, jak również w poszczególnych państwach członkowskich w ramach systematycznego i obiektywnego procesu (FRA, Komisja, Rada, Parlament Europejski i parlamenty państw członkowskich);
  - d) umożliwić obiektywną, porównawczą i systematyczną ocenę każdego z praw podstawowych lub obszarów tematycznych oraz każdej instytucji i każdego danego państwa członkowskiego – dążąc przy tym do zapewnienia maksymalnej porównywalności – również na podstawie ustaleń i zaleceń wydanych w ramach stosowanych już mechanizmów monitorowania Rady Europy, ONZ oraz instytucji i organów UE, w uzupełnieniu informacji przekazanych przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego (sprawozdania FRA, roczne sprawozdania Komisji, roczne sprawozdania Parlamentu, roczne sprawozdania Rady), a także wydawanie zaleceń na jej podstawie;
  - e) stworzyć europejski cykl polityczny jeżeli chodzi o stosowanie art. 2 TUE (traktującego o demokracji, praworządności, prawach podstawowych, równości) w celu zapewnienia rocznych i wieloletnich ram, a także stworzyć doroczne międzyinstytucjonalne forum poświęcone tym wartościom europejskim, szczególnie ochronie praw podstawowych;
  - f) zebrać wszystkie dostępne dane i analizy organów krajowych, europejskich i międzynarodowych w celu poprawy dostępności i widoczności dostępnych informacji

dotyczących ochrony praw podstawowych, praworządności, demokracji i równości;

- g) zapewnić współpracę między DG ds. Sprawiedliwości, grupą roboczą ds. praw podstawowych, praw obywatelskich i swobodnego przepływu osób w Radzie a Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu w celu prowadzenia regularnego i zorganizowanego dialogu między tymi instytucjami a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na temat kwestii związanych z prawami podstawowymi w UE;
  - h) opracować i przyjąć zbiór zaleceń wraz ze skutecznymi, proporcjonalnymi i skutecznie odstraszającymi sankcjami (np. tymczasowe wstrzymanie zobowiązań w ramach Funduszu, wykonanie niektórych aktów itp.) w celu zwalczania naruszeń art. 2 i 7 TUE oraz zagwarantowania skutecznego przestrzegania zapisanych tam praw;
  - i) obejmować system wczesnego ostrzegania, dialog polityczny i techniczny, wezwania do usunięcia uchybienia z tzw. procedurą zamrażania – do czego Parlament już wzywał – aby zagwarantować, że państwa członkowskie, na wniosek instytucji UE, zawieszają przyjmowanie przepisów, które mogłyby nie uwzględniać praw podstawowych albo porządku prawnego UE lub naruszać je; Komisja powinna odbywać posiedzenia na szczeblu technicznym ze służbami danego państwa członkowskiego, jednak nie powinna zamykać żadnych negocjacji dotyczących obszarów polityki innych niż te dotyczące art. 2 TUE do czasu zapewnienia pełnej zgodności z art. 2 TUE;
10. zwraca się do Komisji, by, we współpracy z FRA, przyjęła decyzję w sprawie stworzenia takiego nowego mechanizmu kopenhaskiego, podobnie jak miało to miejsce w przypadku sprawozdawczości w zakresie korupcji w Unii Europejskiej i państwach członkowskich, jak również zmieniła regulamin FRA w celu zapewnienia jej szerszych uprawnień i kompetencji;
11. wzywa do utworzenia, najlepiej na podstawie porozumienia międzyinstytucjonalnego, komisji kopenhaskiej składającej się z niezależnych ekspertów wysokiego szczebla do spraw praw podstawowych wyznaczonych m. in. przez PE, której celem byłoby zapewnienie stosowania przez wszystkie państwa członkowskie wspólnych wartości zapisanych w art. 2 TUE, ciągłego stosowania kryteriów kopenhaskich oraz doradztwo i sprawozdawczość w obszarach związanych z prawami podstawowymi, do czasu zmiany regulaminu FRA, który ma nadać jej szersze kompetencje w zakresie monitorowania poszczególnych państw członkowskich w obszarze praw podstawowych, zgodnie z wielokrotnie ponawianym postulatem PE;
12. zaleca nawiązanie dialogu między instytucjami UE a państwem członkowskim w przypadku wystąpienia ryzyka poważnego naruszenia wartości Unii oraz skorzystanie z możliwości skierowania przez instytucje UE zalecenia zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE; w pełni popiera stanowisko Komisji, która proponuje stosowanie w tego rodzaju sytuacjach wezwań do usunięcia uchybienia;
13. wzywa Komisję i Radę do utworzenia we współpracy z Parlamentem Europejskim grupy kontaktowej monitorującej efektywne wdrażanie wartości Unii, w szczególności przeprowadzającej wspólną ocenę sytuacji praw podstawowych w konkretnych przypadkach, w których którakolwiek z tych trzech instytucji unijnych wyraziłaby

obawy; wzywa również wymienione instytucje do uwzględnienia rezolucji Rady Europy i orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

14. z zadowoleniem przyjmuje oświadczenia przewodniczącego Komisji i wiceprzewodniczącej Viviane Reding, w których – oprócz opcji dostępnych na mocy obecnych traktatów – zapowiedziano komunikat dotyczący ewentualnych zmian traktatów, i wzywa właściwe komisje do szczegółowego zbadania następujących wniosków w celu poprawy ochrony praw podstawowych w traktatach unijnych:
- przegląd art. 7 TUE, dodanie „stosowania art. 2 TUE” i oddzielenie fazy „ryzyka” od fazy „naruszenia”, a także określenie odmiennych wartości progowych dla przewidzianych większości, pogłębienie technicznej i obiektywnej (a nie tylko politycznej) analizy i pogłębienie dialogu z instytucjami państw członkowskich oraz zapewnienie większego wyboru szczegółowych i przewidywalnych sankcji możliwych do zastosowania w trakcie całej procedury,
  - wykorzystanie art. 121 TFUE do zapewnienia ściślejszej i głębszej koordynacji praw podstawowych, a także wprowadzenia mechanizmu nadzoru,
  - rozszerzenie możliwości dochodzenia roszczeń i uprawnień Komisji oraz Trybunału Sprawiedliwości,
  - odniesienie do FRA w traktatach, włącznie z podstawą prawną umożliwiającą zmianę rozporządzenia powołującego Agencję w ramach zwykłej procedury ustawodawczej w miejsce obecnie obowiązującej jednomyślności,
  - skreślenie art. 51 karty praw podstawowych
  - zapewnienie Parlamentowi możliwości inicjowania postępowań o naruszenie art. 2 TUE na równi z Komisją i Radą, a FRA – możliwości wniesienia w ramach procedury swojego niezbędnego wsparcia specjalistycznego;
  - przegląd wymogu jednomyślności w obszarach związanych z poszanowaniem, ochroną i upowszechnianiem praw podstawowych, takich jak równość i brak dyskryminacji (np. art. 19 TFUE);

wzywa również właściwą komisję do wyjaśnienia stosowania i ewentualnego przeglądu procedury, na mocy której Parlament może uruchomić procedurę przewidzianą w art. 7 TUE;

15. wzywa FRA do utworzenia publicznej strony internetowej gromadzącej informacje i dokumenty dotyczące praw podstawowych opracowane przez ONZ, Radę Europy, OBWE, organizacje pozarządowe, FRA, PE, sądy, komisje parlamentów państw członkowskich, rzeczników praw obywatelskich itp.; uważa, że powinna istnieć możliwość sortowania takich informacji według daty, państwa, autora i prawa, tak aby zapewnić źródła i informacje na temat sytuacji praw podstawowych w UE i w państwach członkowskich;

Konkretne prawa wynikające z karty praw podstawowych

Godność

16. wyraża najwyższe zaniepokojenie przypadkami naruszenia godności człowieka, które nadal mają miejsce w Unii i jej państwach członkowskich, szczególnie w stosunku do mniejszości, a zwłaszcza Romów, osób ubiegających się o azyl, migrantów, osób podejrzanych o powiązania z organizacjami terrorystycznymi, osób pozbawionych wolności, a także przedstawicieli słabszych grup i osób ubogich; podkreśla, że władze publiczne powinny przestrzegać całkowitego zakazu tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania oraz przeprowadzać szybkie, skuteczne i niezależne śledztwa w przypadku naruszenia tego zakazu i stawiać winnych przed sądem;
17. wyraża zaniepokojenie licznymi przypadkami złego traktowania, którego dopuszcza się policja i siły porządkowe, szczególnie gdy dochodzi do nieproporcjonalnego użycia siły wobec pokojowo nastawionych uczestników i dziennikarzy w czasie demonstracji oraz nadmiernego stosowania nieśmiertelnej broni, takiej jak pałki policyjne, kule gumowe i tasery; domaga się, by państwa członkowskie zadbały o nanoszenie elementów identyfikacyjnych na umundurowanie sił bezpieczeństwa i dołożyły starań, by przedstawiciele tych sił zawsze odpowiadali za swoje czyny; domaga się, by policja zaprzestała przeprowadzania kontroli motywowanych pochodzeniem etnicznym i rasowym; wyraża zaniepokojenie z powodu rosnącej liczby ograniczeń prawa do gromadzenia się i pokojowej manifestacji, zwraca uwagę, że prawo do gromadzenia się, zrzeszania się, a także wolność słowa stanowią podstawę prawa do manifestacji; wzywa państwa członkowskie do niepodejmowania środków zagrażających korzystaniu z podstawowych praw i wolności, a nawet uznających je za przestępstwo, nalega, by podjęły one środki, które dopuszczają użycie siły tylko w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach, gdy porządek publiczny będzie rzeczywiście i poważnie zagrożony, przypomina również, że podstawową rolą sił policyjnych jest gwarantowanie bezpieczeństwa i ochrony ludności;
18. ponownie wyraża poparcie dla europejskiej inicjatywy dążącej do zagwarantowania praw podstawowych osobom pozbawionym wolności, tak aby osoby uwięzione mogły po uwolnieniu zostać z powrotem włączone do społeczeństwa; wyraża zaniepokojenie plagą przeludnienia w więzieniach, która dotyka wiele państw członkowskich, jak również złymi warunkami pozbawienia wolności i niewłaściwym traktowaniem więźniów, oraz wzywa do podjęcia inicjatywy europejskiej na rzecz zagwarantowania wykonania zaleceń europejskiego komitetu ds. zapobiegania torturom oraz orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, także na posterunkach policji, w ośrodkach dla imigrantów i szpitalach psychiatrycznych; zaleca przyjęcie środków w celu redukcji przeludnienia w więzieniach, na przykład poprzez unikanie przetrzymywania w areszcie, wymierzanie kar alternatywnych w stosunku do kary więzienia, rozważenie dekryminalizacji niektórych czynów lub skrócenia okresu zatrzymania bez wniesienia aktu oskarżenia;
19. ponownie apeluje o pełne wyjaśnienie kwestii uczestnictwa państw europejskich w programie prowadzonym przez USA i CIA obejmującym wydawanie obywateli w trybie nadzwyczajnym, loty i tajne więzienia na terytorium Unii oraz nalega, by państwa członkowskie przeprowadziły skuteczne, bezstronne, dogłębne, niezależne i

przejrzyste śledztwa, w wyniku których ukarani zostaną wszyscy winni; przypomina państwom członkowskim o bezwzględnym charakterze zakazu stosowania tortur, co oznacza, że nie można powoływać się na tajemnicę państwową w celu ograniczenia obowiązku przeprowadzenia śledztwa przez państwo w przypadku poważnego naruszenia praw człowieka; podkreśla, że brak przestrzegania powyższego zakazu narusza reputację państw członkowskich oraz wiarę w ich zobowiązanie do ochrony praw podstawowych;

20. podkreśla, że atmosfera bezkarności wokół programu CIA umożliwiła dalsze naruszanie praw podstawowych w ramach polityki zwalczania terroryzmu prowadzonej przez UE i USA, czego dowiodły badane aktualnie przez Parlament doniesienia o masowej działalności szpiegowskiej prowadzonej w ramach programu nadzoru amerykańskiej Agencji Bezpieczeństwa Krajowego i przez organy wywiadowcze w szeregu państwa członkowskich; domaga się zmiany przepisów dotyczących organów bezpieczeństwa i agencji wywiadowczych UE i państw członkowskich, ze zwróceniem szczególnej uwagi na kontrolę sądowniczą ex ante i kontrolę parlamentarną oraz prawo do zaskarżenia i korygowania zgromadzonych danych przechowywanych lub przetwarzanych przez te agencje;
21. wzywa do pełnej transpozycji i wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar te państwa członkowskie, które jeszcze tego nie zrobiły, a także do przyjęcia odpowiednich środków zapewniających ofiarom handlu ludźmi odpowiednią pomoc i ochronę, a także ściganie handlarzy i nakładanie skutecznych, proporcjonalnych i odstrasżających kar oraz wprowadzenie środków zapobiegawczych;
22. wzywa państwa członkowskie do pełnej transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz do przyjęcia odpowiednich środków zapewniających adekwatną pomoc i ochronę ofiarom przestępstw;
23. wzywa do poszanowania godności pod koniec życia, zwłaszcza poprzez dopilnowanie tego, by wola wyrażana w oświadczeniu dotyczącym sztucznego podtrzymywania życia była uznawana i szanowana;
24. uznaje, że zdrowie i prawa reprodukcyjne i seksualne stanowią istotny element godności człowieka, który należy postrzegać w szerszej perspektywie dyskryminacji strukturalnej i różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn; wzywa państwa członkowskie do ochrony ZRSP poprzez działania Agencji Praw Podstawowych oraz Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE), w szczególności poprzez udostępnienie programów i usług w zakresie zdrowia reprodukcyjnego, w tym podstawową opiekę i leki stosowane w ramach dobrowolnego planowania rodziny oraz do ochrony zdrowia matek i noworodków oraz poprzez zachowanie czujności w kwestii polityk lub przepisów, które mogą naruszać prawa w zakresie zdrowie seksualnego i reprodukcyjnego;

Wolności

25. podkreśla, że demokracja i państwo prawa opierają się na poszanowaniu swobód i praw

podstawowych oraz że żadne działania lub środki wymierzone w terroryzm bądź przestępczość zorganizowaną lub współpraca międzynarodowa w tej dziedzinie nie mogą naruszać europejskich standardów w zakresie praw podstawowych, powinny natomiast ściśle ich przestrzegać, zwłaszcza w odniesieniu do domniemania niewinności, sprawiedliwego procesu, prawa do obrony, ochrony prywatności i danych osobowych itp.; podkreśla konieczność większej kontroli demokratycznej oraz ochrony i poszanowania praw podstawowych w kontekście współpracy transgranicznej w tych dziedzinach, szczególnie z racji stale poszerzanego gromadzenia i wykorzystywania danych osobowych przez organy władzy; wzywa więc do przyjęcia środków w celu zagwarantowania prywatności i ochrony danych osobowych w tym obszarze;

26. wyraża ubolewanie z powodu faworyzowania bezpieczeństwa w ramach strategii bezpieczeństwa wewnętrznego kosztem wolności obywatelskich, praw podstawowych i przyjęcia środków zapobiegawczych; ubolewa, że istnieje pogłębiająca się przepaść między deklarowanymi celami a rzeczywiście prowadzoną polityką; jest zdania, że Parlament Europejski powinien odgrywać kluczową rolę w ocenie i definicji polityki bezpieczeństwa wewnętrznego, ponieważ wywiera ona poważny wpływ na podstawowe prawa i wolności wszystkich osób zamieszkujących Unię, w celu sprawowania demokratycznego nadzoru i kontroli nad polityką bezpieczeństwa, w tym działalnością wywiadowczą, a jeśli zajdzie taka potrzeba, dokonania jej zmiany, tak by prawa człowieka i podstawowe wolności były respektowane;
27. wyraża zaniepokojenie doniesieniami o rażącym łamaniu prawa do prywatności i ochrony danych osobowych, którego dopuszczono się bez zezwolenia sądowego wydawanego stosownie do przypadku i bez stosownej kontroli parlamentarnej w ramach tajnych, uruchomionych przez państwa europejskie i pozaeuropejskie programów masowego nadzoru obywateli europejskich; potępia te praktyki i domaga się, aby państwa te natychmiast zaprzestały tych naruszeń; domaga się, by w pełni ujawniono treść tych programów, dostarczono wszystkich informacji na temat ewentualnej współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie oraz aby programy te zostały poddane natychmiastowej rewizji; jest zdania, że UE i państwa członkowskie powinny poczynić zdecydowane kroki przeciwko państwom, które naruszają podstawowe prawo do prywatności, śledząc wymianę informacji między europejskimi obywatelami a przedstawicielami i podmiotami instytucjonalnymi, politycznymi i gospodarczymi w Europie; jest zaniepokojony faktem, że służby wywiadowcze wymknęły się spod demokratycznej parlamentarnej i sądowej kontroli, prowadząc tajne programy i operacje bez politycznej zgody; w konsekwencji wzywa do dokonania pilnego przeglądu mechanizmów nadzoru parlamentarnego i sądowego nad służbami wywiadowczymi, aby podporządkować je demokratycznym zasadom, państwu prawa i prawom podstawowym, zgodnie z wymogami art. 2 TUE; potępia tajną współpracę prywatnych przedsiębiorstw w dziedzinie masowego nadzoru; uważa, że UE powinna zareagować z większą siłą i na szczeblu międzynarodowym promować środki służące zagwarantowaniu, że europejskie zasady dotyczące prywatności i ochrony danych będą przestrzegane, oraz wspierać technologie, które zapewnią poufność procesu komunikacji w Europie;
28. wyraża ubolewanie z powodu wstrzymania w Radzie rozmów wokół przyjęcia projektów sprawozdania i dyrektywy w sprawie ochrony danych osobowych pomimo

dużego zaangażowania Parlamentu na rzecz zaostrzenia przepisów; wyraża ubolewanie z powodu decyzji Rady Europejskiej podjętej na posiedzeniu w dniach 24–25 października 2013 r. w sprawie ukończenia jednolitego rynku cyfrowego dopiero w 2015 r., jako że spowalnia ona przyjęcie pakietu w sprawie ochrony danych i wzywa Radę do postępów w negocjacjach dotyczących dyrektywy i rozporządzenia w sprawie ochrony danych, tak aby pakiet w sprawie ochrony danych mógł zostać przyjęty przed zakończeniem obecnej kadencji Parlamentu;

29. uważa, że powinno skłonić to UE i państwa członkowskie do przyjęcia systemu ochrony osób ujawniających poważne naruszenie praw podstawowych przez tajne służby, które działały całkowicie poza kontrolą demokratyczną, parlamentarną i sądową;
30. podkreśla, że szybka ewolucja świata cyfrowego (w tym zwiększone użytkowanie internetu, aplikacji i sieci społecznościowych) wymaga wyższego poziomu ochrony danych osobowych i prywatności w celu zagwarantowania ich poufnego charakteru;
31. wyraża zadowolenie z powodu wzrostu liczby państw członkowskich, które gwarantują prawo do założenia rodziny w drodze małżeństwa, związku partnerskiego lub zarejestrowanego wspólnego zamieszkiwania, jak również adopcji, bez stosowania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, oraz wzywa inne państwa członkowskie do przyjęcia podobnych rozwiązań; wyraża zadowolenie z powodu niedawnego wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Vallianatos i inni przeciwko Grecji, w którym stwierdzono, że związki cywilne mogą być zawierane również przez osoby tej samej płci; wzywa Komisję i wszystkie państwa członkowskie do zaproponowania i przyjęcia przepisów prawnych i rozwiązań politycznych zwalczających homofobię, transfobię i przestępstwa popełniane z nienawiści oraz wyraża zadowolenie z powodu opublikowania opinii FRA nr 2/2013 na temat decyzji ramowej w sprawie rasizmu i ksenofobii, ze szczególnym uwzględnieniem praw ofiar; wzywa Komisję i wszystkie państwa członkowskie do egzekwowania dyrektywy w sprawie swobodnego przemieszczania się bez stosowania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną; ponownie domaga się od Komisji zaproponowania ambitnego rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania skutków prawnych dokumentów stanu cywilnego;
32. wyraża ogromne zaniepokojenie liczbą samobójstw wśród młodych osób będących ofiarami homofobii; przypomina ustalenia przedstawione w badaniu FRA dotyczącym LGBT w UE, z którego wynika, że 26% wszystkich respondentów doświadczyło ataków lub gróźb przemocy w domu lub gdzie indziej, przy czym dane te osiągają poziom 35% wśród wszystkich transpłciowych respondentów, natomiast 19% respondentów odczuwało dyskryminację w pracy lub podczas szukania pracy pomimo prawnej ochrony na mocy prawa UE; w konsekwencji wzywa Komisję do wykorzystania tych ustaleń jako podstawy dla kompleksowej europejskiej reakcji na problemy LGTB związane z prawami podstawowymi podczas prac nad europejskim planem działań na rzecz równości ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową, zgodnie z wielokrotnie powtarzаныmi apelami Parlamentu i organizacji pozarządowych;

33. wyraża ubolewanie, że procedury prawnego uznawania osób transpłciowych wciąż obejmują obowiązkową sterylizację w 14 państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do przeglądu tych procedur, aby w pełni odzwierciedlały prawo osób transpłciowych do godności i integralności cielesnej; wyraża uznanie dla Komisji za zobowiązanie do podjęcia w ramach Światowej Organizacji Zdrowia współpracy na rzecz usunięcia zaburzeń tożsamości płciowej z listy zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania oraz do zapewnienia stworzenia nowej klasyfikacji wolnej od ich patologizowania podczas negocjacji w sprawie 11. wersji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11);
34. wyraża poparcie dla wolności myśli, sumienia, religii, wyznania bądź jego braku, praktykowania wybranej przez siebie religii i zmiany religii; potępia wszystkie formy dyskryminacji i nietolerancji oraz uważa, że świeckość zdefiniowana jako ścisłe oddzielenie bezwyznaniowych organów politycznych od organów religijnych, a także bezstronność państwa to najlepsze środki zagwarantowania niedyskryminacji i równości między religiami, jak również między wierzącymi i niewierzącymi; wzywa państwa członkowskie do ochrony wolności religii lub przekonań, w tym wolności osób żyjących bez religii, aby nie były one dyskryminowane w wyniku nadmiernych zwolnień przysługujących religiom na mocy przepisów w sprawie równości i niedyskryminacji;
35. przypomina, że przepisy krajowe, które przewidują kary za bluźnierstwo, stanowią ograniczenie wolności wypowiedzi dotyczące religii lub innych przekonań, że prawa takie są stosowane często, by prześladować, źle traktować lub zastraszać osoby należące do mniejszości religijnych i innych mniejszości i mogą poważnie osłabiać wolność wypowiedzi oraz wolność religii lub przekonań; zaleca państwom członkowskim zlikwidowanie kar za takie przestępstwa;
36. wyraża ubolewanie z powodu faktu, że w niektórych państwach członkowskich młodzi ludzie wciąż są ścigani i skazywani na karę pozbawienia wolności, ponieważ prawo do świadomej odmowy służby wojskowej wciąż nie jest w odpowiednim stopniu uznawane, oraz wzywa państwa członkowskie do zaprzestania ścigania i dyskryminowania osób świadomie odmawiających służby wojskowej;
37. przypomina o podstawowym znaczeniu wolności słowa, informacji i mediów dla zagwarantowania demokracji i praworządności, oraz ponownie apeluje do Komisji o przegląd i zmianę dyrektywy w sprawie audiowizualnych usług medialnych zgodnie z wytycznymi zamieszczonymi w sprawozdaniu Parlamentu na ten temat; zdecydowanie potępia przemoc, presję lub groźby, których ofiarami padają dziennikarze i media, również w związku z ujawnianiem źródeł i informacji na temat łamania praw podstawowych, którego dopuściły się rządy i państwa; wzywa instytucje unijne i państwa członkowskie do respektowania, gwarantowania, ochrony i upowszechniania podstawowych praw do wolności słowa i informacji, a tym samym do powstrzymywania się od stosowania lub opracowywania mechanizmów służących blokowaniu tych wolności;
38. wyraża zaniepokojenie skutkami kryzysu gospodarczego w Europie dla własności środków przekazu i perspektywy prywatyzacji mediów publicznych w niektórych

państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do ochrony niezależności mediów publicznych oraz do wywiązania się z ich instytucjonalnego obowiązku zachowania pluralizmu mediów i przekazywania zróżnicowanych, dokładnych i wiarygodnych informacji o wysokiej jakości; jest zdania, że własność mediów i zarządzanie nimi powinny być zawsze przejrzyste i nieskoncentrowane; podkreśla, że przejrzystość własności mediów ma zasadnicze znaczenie dla monitorowania wewnątrzunijnych inwestycji na rynku mediów oraz dla wywierania przez inwestorów spoza Europy coraz większego wpływu na informacje przekazywane w państwach członkowskich;

39. podkreśla znaczenie przestrzegania i ochrony praw uchodźców i migrantów, a także zaznacza, że należy zwrócić szczególną uwagę na migrujące kobiety i dzieci; wyraża zaniepokojenie licznymi przypadkami łamania prawa do azylu i obowiązku ochrony wszystkich migrantów w przypadku wydalenia, deportacji i ekstradycji; podkreśla obowiązek przestrzegania konwencji międzynarodowych w zakresie praw człowieka, szczególnie konwencji ONZ dotyczącej statusu uchodźców i zasady non-refoulement, obowiązku niesienia pomocy osobom na morzu, które narażają życie, aby dotrzeć do UE, zagwarantowania godnych warunków przyjęcia i procedur respektujących podstawowe prawa osób; wzywa UE i państwa członkowskie do zmiany lub dokonania przeglądu wszelkiego ustawodawstwa, na mocy którego osoby udzielające pomocy migrantom na morzu są traktowane jak przestępcy; wzywa Komisję do dokonania przeglądu dyrektywy Rady 2002/90/WE definiującej sankcje za ułatwianie nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu w celu sprecyzowania, że niesienie pomocy humanitarnej migrantom na morzu, którzy znajdują się w niebezpieczeństwie, jest powszechną zasadą, a nie działaniem, które może podlegać jakimkolwiek sankcjom;
40. wyraża zadowolenie z powodu ukończenia wspólnego europejskiego systemu azylowego i wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia reform ustawodawczych i administracyjnych niezbędnych do jego wdrożenia, aby zagwarantować, że wspólny europejski system azylowy jest w pełni ustanowiony zgodnie z planem, że zapewnia lepszy dostęp do procedur azylowych osobom potrzebującym ochrony, gwarantuje uczciwsze, szybsze i lepsze pod względem jakości decyzje w sprawie azylu, a także godne i godziwe warunki osobom ubiegającym się o azyl i osobom, którym udzielono ochrony międzynarodowej w UE; ubolewa jednak, że wobec dzieci nadal można stosować areszt i zwraca się o systematyczne wykluczanie dzieci z procedur w trybie przyspieszonym; ponownie wzywa Komisję do opracowania strategicznych wytycznych na podstawie najlepszych praktyk w postaci wspólnych minimalnych norm w zakresie przyjmowania i ochrony nieletnich bez opieki; podkreśla fakt, że gwarancje proceduralne muszą być adekwatne i odpowiednie; apeluje o stosowanie ostatniego wyroku Trybunału Sprawiedliwości, w którym stwierdzono, że osoby LGBT ubiegające się o azyl mogą stanowić szczególną grupę społeczną, która może być prześladowana ze względu na ich orientację seksualną, oraz że występowanie w kraju pochodzenia kary pozbawienia wolności za zachowania homoseksualne może stanowić jako taki akt prześladowania;
41. potępia fakt, że wiele prób przedostania się do UE w dalszym ciągu kończy się śmiercią migrantów na morzu pomimo różnorodnych i licznych środków technicznych udostępnianych przez państwa członkowskie i UE w ramach nadzoru i kontroli

zewnętrznych granic UE; domaga się, by UE i państwa członkowskie wprowadziły w życie zalecenia zamieszczone w sprawozdaniu Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 24 kwietnia 2012 r. pt. „Śmierć na Morzu Śródziemnym – kto ponosi odpowiedzialność?”¹; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Trybunału Sprawiedliwości unieważniającą decyzję Rady 2010/252/UE;

42. podkreśla, że osoby przekraczające południowe granice morskie Europy są szczególnie podatne na zagrożenia; wzywa do opracowania wykonalnego rozwiązania ogólnej kwestii imigracji w regionie śródziemnomorskim przy pełnym poszanowaniu zasady non-refoulement oraz wzywa państwa członkowskie i instytucje UE do uwzględnienia – jako bezwzględnego minimum – ostatnich opinii FRA w sprawie najlepszych sposobów ochrony praw podstawowych migrantów w kontekście nadzoru morskiego;
43. z zadowoleniem przyjmuje podręcznik prawa europejskiego dotyczący azylu, granic i imigracji, który wydała FRA wraz z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, ponieważ stanowi on dla prawników praktyków w Europie konkretną pomoc w przestrzeganiu praw podstawowych i praw człowieka;
44. wzywa państwa członkowskie i Radę do przyspieszenia prac grupy zadaniowej ds. regionu śródziemnomorskiego, aby zapewnić znaczną poprawę zdolności ratowniczych na morzu i uruchomić kompleksowy plan w zakresie migracji i azylu oparty na solidarności i podziale odpowiedzialności oraz obejmujący wszystkie odpowiednie aspekty, takie jak przegląd przepisów unijnych i przepisów państw członkowskich umożliwiających karanie udzielania pomocy humanitarnej osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie na morzu, wyznaczenie bezpiecznych i zgodnych z prawem dróg dla uchodźców i migrantów kierujących się do Europy, a także współpracę na rzecz rozwoju z państwami trzecimi z myślą o umocnieniu demokracji, praw podstawowych i państwa prawnego, aby tragedie, takie jak ta na wyspie Lampedusa, nigdy się nie powtórzyły;
45. potępia coraz częstsze naruszenia podstawowych praw migrantów, szczególnie tych, którzy zostali wydaleny do państw spoza UE, co podkreślone zostało przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. praw człowieka migrantów w specjalnym sprawozdaniu opublikowanym dnia 24 kwietnia 2013 r.² oraz w sprawozdaniu europejskiej Agencji Praw Podstawowych; w związku z tym podkreśla konieczność sporządzenia wnikliwej oceny dyrektywy w sprawie powrotów, umów o readmisji i działalności FRONTEXU pod kątem przestrzegania praw podstawowych; domaga się, by Komisja nadała dalszy konkretny bieg swojemu krytycznemu opublikowanemu w 2011 r. sprawozdaniu w sprawie umów o readmisji zawartych między UE a państwami trzecimi i stosowanych w tym kontekście środków; potępia restrykcyjną politykę państw członkowskich w zakresie przyznawania wiz obywatelom niektórych państw spoza UE
46. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia polityki sprzyjającej legalnej migracji i

---

¹ Rezolucja 1872(2012) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy przyjęta dnia 24 kwietnia 2012 r.

² Badania regionalne zarządzanie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej i jego wpływ na prawa człowieka migrantów, sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ds. praw człowieka migrantów; François Crépeau, 24 kwietnia 2013 r., A/HRC/23/46.

ratyfikowania Międzynarodowej konwencji o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin;

Równość

47. podkreśla, że zasady godności ludzkiej, równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji na jakimkolwiek tle znajdują się wśród podstaw demokratycznego społeczeństwa; jest zdania, że Unia i państwa członkowskie powinny wzmocnić działania na rzecz równości i walki z dyskryminacją, ochrony różnorodności kulturowej, religijnej i językowej, równości mężczyzn i kobiet, praw dziecka, praw osób starszych, jak również praw osób niepełnosprawnych, praw osób LGBT i osób należących do mniejszości narodowych;
48. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia krajowych ram prawnych w celu zajęcia się wszelkimi formami dyskryminacji i zagwarantowania skutecznego wdrożenia istniejących unijnych ram prawnych, również w drodze stosowania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; wyraża ubolewanie z powodu impasu w prowadzonych przez Radę negocjacjach nad wnioskiem dotyczącym dyrektywy w sprawie stosowania zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną i ponawia apel do Rady o przyjęcie wniosku; pochwała stanowisko prezydencji litewskiej w sprawie poparcia wniosku i wzywa pozostałe państwa członkowskie do pójścia za jej przykładem; z zadowoleniem przyjmuje w tym względzie opinię FRA nr 1/2013 w sprawie równości w Unii Europejskiej w 10 lat po pierwotnym wprowadzeniu w życie dyrektyw dotyczących równości; uważa, że należy zwalczać również dyskryminację ze względów językowych;
49. przypomina swoją rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych 2010–2020¹, w której wzywa do pełnego poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
50. wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że osoby niepełnosprawne nadal doświadczają dyskryminacji i wykluczenia, które utrudniają ich zdolność do korzystania z praw podstawowych na równi z innymi; wzywa instytucje i państwa członkowskie UE do dalszych działań mających na celu wdrożenie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie swoich kompetencji; zwraca uwagę, że dalszy rozwój prawa UE i polityki w obszarze niedyskryminacji może odgrywać pewną rolę w procesie harmonizacji przepisów z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych w UE, na przykład w obszarze równości wobec prawa; zachęca państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich środków w ramach działań politycznych, aby zapewnić lepszą integrację osób niepełnosprawnych i ułatwić ich dostęp do mieszkania, edukacji, rynku pracy, transportu publicznego i infrastruktury publicznej, a także uczestnictwo w procesie politycznym, m.in. poprzez likwidację prawnej i praktycznej dyskryminacji oraz ograniczeń ich prawa do głosowania i kandydowania w wyborach; ubolewa, że niektóre osoby niepełnosprawne zmuszone są żyć w wyspecjalizowanych ośrodkach, ponieważ brakuje dostępnych rozwiązań opartych na współnocie, i wzywa państwa

---

¹ Dz.U. C 131 E z 8.5.2013, s. 9.

członkowskie do opowiedzenia się za rozwiązaniami umożliwiającymi osobom niepełnosprawnym niezależne życie;

51. wzywa Komisję do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu przepisów i polityki UE, aby ocenić ich zgodność z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; uważa, że procedury ustawodawcze UE oraz kształtowanie unijnej polityki powinny być tak dostosowane, aby zapewniać respektowanie i przewidywać wdrożenie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; wzywa Komisję do przyjęcia w tym celu specjalnych wytycznych na potrzeby oceny skutków oraz do przedłożenia Parlamentowi projektu sprawozdania UE z postępów we wdrażaniu w UE Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; jest przekonany, że Parlament powinien toczyć regularne debaty i przedstawiać zalecenia w formie rezolucji na temat postępów osiągniętych w zapewnianiu osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z praw zapisanych w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, w tym na podstawie sprawozdania Komisji; popiera będące w toku inicjatywy dotyczące powołania międzykomisyjnej grupy zadaniowej ds. wdrożenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w celu dopilnowania, żeby działania Parlamentu monitorujące i popierające wdrożenie konwencji były kompleksowe i spójne;
52. wzywa państwa członkowskie i Komisję do ochrony, promowania i egzekwowania praw dziecka we wszystkich wewnętrznych i zewnętrznych działaniach i obszarach polityki mających na nie wpływ; wyraża obawę o dzieci doświadczające przemocy i wykorzystywane seksualnie i wzywa państwa członkowskie do zakończenia transpozycji dyrektywy 2011/92/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej; wzywa państwa członkowskie, Komisję i FRA do dalszych działań w zakresie oceny traktowania dzieci podczas postępowań sądowych; uważa, że w przypadku separacji lub rozvodu rodziców należy zawsze uwzględniać nadrzędne dobro dziecka i że każde dziecko powinno mieć możliwość regularnego utrzymywania kontaktów i bezpośredniego spotykania się z obojgiem rodziców;
53. wyraża zaniepokojenie sytuacją Romów w UE i licznymi, niezgodnymi z prawami podstawowymi i prawem Unii Europejskiej przypadkami prześladowań, przemocy, stygmatyzacji, dyskryminacji, wydaleń, relokacji i bezprawnych przymusowych wydaleń, bezprawnego rejestrowania i tworzenia profili etnicznych przez organy ścigania; przypomina swoje stanowisko wyrażone w rezolucji z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie postępów w realizacji krajowych strategii integracji Romów¹ i ponownie apeluje o skuteczne wdrożenie strategii, aby wspierać rzeczywiste włączenie, a także o zdecydowane i właściwe działania na rzecz integracji, szczególnie w dziedzinie praw podstawowych, edukacji, zatrudnienia, mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej oraz walki z przemocą, nawoływaniem do nienawiści i dyskryminacją Romów; apeluje o położenie kresu bezprawnym przymusowym wydaleniom, likwidacji osiedli bez zapewniania mieszkań zastępczych i segregacji dzieci romskich w szkołach, a także bezprawnemu umieszczaniu ich w szkołach specjalnych; wzywa państwa członkowskie do hojniejszego wydatkowania udostępnionych im funduszy UE na cele związane z wykonaniem, przy współpracy lokalnych władz, projektów integracyjnych, w

---

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0594.

pierwszym rządzie na codzienną obsługę osób, które właśnie przybyły na ich terytorium;

54. wzywa Komisję i państwa członkowskie do skutecznego rozwiązania problemu wykluczenia Romów poprzez opracowanie zintegrowanej polityki i stosowanie środków wykonawczych określonych w strategiach ukierunkowanych na środki przeciwdziałające dyskryminacji oraz mające na celu wzrost zatrudniania i poprawę dostępu do rynku pracy wśród Romów we współpracy z przedstawicielami społeczności romskiej, a jednocześnie poprzez zapewnienie ich pełnego udziału w zarządzaniu projektami dotyczącymi ich społeczności, ich monitorowaniu i ocenie, a także wzywa przeznaczenia dostatecznych środków budżetowych na ten cel oraz do zapewnienia efektywności wydatków; apeluje do Komisji i FRA o przedstawienie wspólnych, porównywalnych i wiarygodnych wskaźników do monitorowania postępów w państwach członkowskich;
55. jest przekonany, że Komisja powinna podejmować stanowcze działania w przypadkach łamania podstawowych praw Romów w państwach członkowskich, zwłaszcza poprzez wszczynanie postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w przypadku nieumożliwienia im dostępu do przysługujących praw gospodarczych i socjalnych, prawa do swobody przemieszczania się i pobytu, prawa do równości i niedyskryminacji i prawa do ochrony danych osobowych oraz korzystania z nich; wzywa Komisję do ustanowienia mechanizmu monitorowania przestępstw popełnianych z nienawiści przeciwko Romom i apeluje do Komisji i państw członkowskich o rozwiązanie problemu braku rejestracji urodzeń Romów przebywających w UE i braku ich aktów urodzenia; ponownie apeluje o ukierunkowane podejście do włączenia społecznego romskich kobiet w celu uniknięcia dyskryminacji z wielu przyczyn; wzywa do przekształcenia europejskich ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów w całkowicie europejską strategię;
56. podkreśla, że przestrzeganie podstawowych praw i wolności osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych lub językowych ma zasadnicze znaczenie; wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że w praktyce dnia codziennego członkowie tych wspólnot mniejszościowych napotykają przeszkody w obszarach wymiaru sprawiedliwości, opieki zdrowotnej i socjalnej, edukacji i kultury, co skutkuje naruszeniem ich praw i godności jako człowieka oraz obywatela Unii, a także powoduje traktowanie ich jako obywateli drugiej kategorii przez organy krajowe ich własnych państw członkowskich; uważa, że takie mniejszości mają specjalne potrzeby, które różnią się od potrzeb innych grup mniejszościowych, a polityka publiczna powinna być w większym stopniu ukierunkowana, zaś sama Unia musi uwzględnić te potrzeby w bardziej odpowiedni sposób;
57. jest zdania, że nie istnieje żaden uniwersalny sposób poprawy sytuacji tych mniejszości we wszystkich państwach członkowskich, lecz że należy określić pewne wspólne minimalne cele dla władz publicznych w UE, biorąc pod uwagę odnośne międzynarodowe standardy prawne i obowiązujące najlepsze praktyki; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby w ich systemie prawnym osoby należące do uznanej mniejszości narodowej nie były dyskryminowane, i do przyjęcia stosownych środków mających na celu propagowanie rzeczywistej równości w oparciu o

odpowiednie standardy międzynarodowe i dobre praktyki, między innymi Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych; wzywa Komisję do stworzenia standardów politycznych w zakresie ochrony mniejszości narodowych, w tym autochtonicznych, tradycyjnych narodowych i językowych wspólnot mniejszościowych, zważywszy, że stanowią one ponad 10% populacji UE, aby uniknąć stosowania podwójnych standardów, różnych w krajach kandydujących i w państwach członkowskich; podkreśla potrzebę kompleksowego unijnego systemu ochrony tradycyjnych mniejszości narodowych, regionalnych grup językowych i regionów konstytucyjnych, wraz z mechanizmem monitorującym jego funkcjonowanie, idącego za przykładem unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów; wzywa państwa członkowskie do przekazania kompleksowych danych na temat łamania praw podstawowych mniejszości, aby umożliwić FRA i UE gromadzenie danych i prowadzenie sprawozdawczości;

58. podkreśla, że pozytywne środki przewidziane w celu ochrony osób i grup należących do mniejszości, sprzyjanie ich odpowiedniemu rozwojowi i zapewnianie im równych praw i równego traktowania względem reszty społeczeństwa w obszarze administracyjnym, politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym, a także w innych sferach, nie powinny być uznawane za dyskryminację;
59. potępia przemoc na tle rasistowskim, antysemickim, homofobicznym/transfobicznym, ksenofobicznym i skierowaną przeciwko migrantom, mniejszościom religijnym i grupom etnicznym, która – przy braku zdecydowanych działań ze strony władz ukierunkowanych na walkę z tymi rodzajami przemocy – osiągnęła alarmujący poziom, zwłaszcza w internecie, w niektórych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia decyzji ramowej Rady 2008/913/WSiSW w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii środkami prawa karnego do celu poradzenia sobie z problemem dyskryminacji, zapewnienia ścigania aktów nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści, do uchwalenia prawodawstwa karnego zakazującego podburzania do nienawiści na każdym tle, w tym ze względu na orientację seksualną, oraz do zapewnienia skutecznej ochrony przed rasizmem, antysemityzmem, antycyganizmem, ksenofobią i homofobią oraz odpowiedniej pomocy ofiarom; wzywa Komisję do wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko państwom członkowskim, które nie wdrożą prawidłowo decyzji ramowej od dnia 1 stycznia 2014 r.; wzywa do przeglądu decyzji ramowej, tak aby uwzględnić w niej również nawoływanie do nienawiści, zachowania antysemickie, islamofobię i nietolerancję religijną, antycyganizm, homofobię i transfobię, a także usprawnić jej stosowanie; w pełni popiera podjętą podczas irlandzkiej prezydencji inicjatywę nasilenia walki z nietolerancją i wzywa Radę do kontynuowania tych konstruktywnych działań;
60. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia skoordynowanych i kompleksowych działań w celu zwalczania przestępstw z nienawiści i zapobiegania im w systematyczny sposób w UE oraz do uwidocznienia przestępstw popełnianych z nienawiści w danych, które powinny być porównywalne w celu zapewnienia ogólnounijnego obrazu sytuacji, również poprzez współpracę z FRA w celu usprawnienia gromadzenia i harmonizacji danych na temat przestępstw popełnianych z nienawiści; potępia nawoływanie do nienawiści stygmatyzujące grupy osób z powodu

ich pochodzenia społecznego, kulturowego, religijnego lub obcego, jak również podleganie do nienawiści na tle rasowym, zwłaszcza ze strony osób publicznych; wskazuje na opinię FRA nr 2/2013 dotyczącą decyzji ramowej w sprawie rasizmu i ksenofobii oraz podkreśla potrzebę zapewnienia praw ofiarom przestępstw, zwłaszcza w sprawach dotyczących przestępstw popełnianych z nienawiści;

61. uznając, że edukacja ma żywotne znaczenie w zwalczaniu dyskryminacji, wzywa państwa członkowskie do ukierunkowania strategii integracji na reformę krajowych programów nauczania, tak aby uwzględnić w nich ksenofobię, rasizm i antycyganizm, oraz do uznania tych zjawisk za formy dyskryminacji w dyskursie publicznym od najmłodszych lat;
62. kładzie nacisk na fakt, że UE i państwa członkowskie powinny:
  - zagwarantować równość kobiet i mężczyzn, a także zapobiegać wszelkim formom przemocy wobec kobiet oraz zwalczać je i ścigać jako naruszenie praw podstawowych, a jednocześnie zapewniać wsparcie i ochronę ofiar;
  - podpisać i ratyfikować Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska), a także ustanowić system gromadzenia danych jako wsparcia dla stron konwencji w postaci dokładnych i porównywalnych danych na temat zakresu, form i konsekwencji przemocy wobec kobiet;
  - wzmocnić działania służące osiągnięciu celów europejskiego paktu na rzecz równości płci (2011–2020) oraz przyjąć odpowiednie środki w celu zwalczania wszelkich form bezpośredniej i pośredniej dyskryminacji kobiet, zwłaszcza zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć, segregacji rynku pracy, stereotypów i wszelkich form przemocy wobec kobiet, ponieważ mimo obowiązywania prawodawstwa w sprawie przeciwdziałania dyskryminacji kobiety wciąż są dyskryminowane z wielu przyczyn jednocześnie w różnorodnych sferach życia codziennego;
  - promować edukację w zakresie równości płci, uwzględnianie aspektu płci, a także dostateczne mechanizmy do monitorowania wdrażania polityki UE w obszarze równości płci;
  - z jeszcze większą mocą zwalczać handel ludźmi w celu likwidacji wykorzystywania seksualnego, które dotyczy przede wszystkim kobiet, i pracy przymusowej;
  - zapewnić właściwe wdrożenie istniejących dyrektyw w sprawie równości płci, w tym w drodze wszczynania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego;
  - zaproponować europejską strategię zwalczania przemocy wobec kobiet, dzięki czemu Komisja wywiązałaby się z podjętych w tej dziedzinie zobowiązań i udzieliła odpowiedzi na liczne wnioski Parlamentu Europejskiego; pochwała w związku z tym zerową tolerancję Komisji dla przemocy wobec kobiet; apeluje jednak o więcej działań obejmujących również ogólnounijną strategię na rzecz walki z przemocą wobec kobiet, jak zapowiedziano w konkluzjach Rady z marca 2010 r., obejmującą prawnie wiążące

instrumenty i kampanie na rzecz podnoszenia świadomości;

- nadać kwestii przemocy wobec kobiet – w tym przemocy w bliskich związkach, przemocy seksualnej (gwałt, napaść na tle seksualnym, molestowanie seksualne), wykorzystywaniu seksualnemu oraz szkodliwym praktykom dyktowanym tradycją, takim jak przymusowe małżeństwa i przestępstwa honorowe – wysoki priorytet w swoim programie działań, ponieważ przemoc ze względu na płeć jest zarówno konsekwencją nierówności między kobietami i mężczyznami, jak i przeszkodą w równouprawnieniu i z tego względu nie może być tolerowana;
  - stosować politykę zerowej tolerancji wobec okaleczania narządów płciowych kobiet;
  - przyjąć środki i realizować projekty na rzecz lepszego godzenia życia rodzinnego i zawodowego dla wszystkich pokoleń kobiet, z zadowoleniem przyjmując decyzję o ogłoszeniu roku 2014 Europejskim Rokiem Równowagi między Pracą a Życiem Rodzinnym;
63. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia potrzeb i problemów kobiet m. in. we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim i kobiecymi organizacjami pozarządowymi w zakresie opracowywania przepisów prawnych oraz analizowania sytuacji praw podstawowych w UE; podkreśla znaczenie nadzorowania i poddawania ocenie wdrażania ustawodawstwa europejskiego odnoszącego się do równouprawnienia płci w państwach członkowskich;
64. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania godziwych wynagrodzeń i emerytur, zmniejszenia różnic w wynagrodzeniu ze względu na płeć, tworzenia większej liczby wysokiej jakości miejsc pracy dla kobiet, a także do stworzenia kobietom możliwości korzystania z usług publicznych o wysokim standardzie i poprawy świadczeń w ramach ochrony socjalnej;
65. wzywa państwa członkowskie do podjęcia działań w walce ze zjawiskami gospodarczo-społecznymi potęgującymi przemoc wobec kobiet, takimi jak bezrobocie, niskie wynagrodzenia i emerytury, brak mieszkań, ubóstwo oraz brak usług publicznych lub ich nieodpowiedni charakter, szczególnie usług w zakresie publicznej opieki zdrowotnej, edukacji i ubezpieczeń społecznych;
66. wzywa Komisję do wzmocnienia działań wymierzonych w naruszanie podstawowych praw młodych dziewcząt, a zwłaszcza w przemysł postrzegający młode dziewczęta jako obiekt seksualny, co prowadzi do wzrostu handlu ludźmi o podłożu seksualnym w UE, którego ofiarami są młode dziewczęta;
67. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania wdrożenia krajowych strategii dotyczących poszanowania i ochrony zdrowia płciowego i reprodukcyjnego kobiet, a także ich praw w tej dziedzinie; podkreśla rolę Unii, jeżeli chodzi o podnoszenie poziomu wiedzy na ten temat, a także propagowania wzorcowych praktyk w tej dziedzinie, ponieważ zdrowie to podstawowe prawo człowieka niezbędne do korzystania z pozostałych praw człowieka;
68. zwraca się do Komisji o przedstawienie wniosku w sprawie ram prawnych dotyczących

kwestii dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie oraz dyskryminacji krzyżowej;

69. uważa, że niewystarczająca reprezentacja kobiet na politycznych i biznesowych szczeblach decyzyjnych to deficyt; dlatego też wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków pozytywnej dyskryminacji, takich jak przepisy parytetowe oraz parytet płci;
70. podkreśla, że postęp w zmniejszaniu różnic w wynagrodzeniu ze względu na płeć jest bardzo powolny; zwraca uwagę, że wprowadzenie w życie zasady jednakowej płacy za taką samą pracę oraz za pracę o jednakowej wartości jest kluczowe, by osiągnąć równouprawnienie płci, wzywa Komisję do niezwłocznego dokonania przeglądu dyrektywy 2006/54/WE oraz zaproponowania zmian do niej zgodnie z art. 32 tej dyrektywy oraz na podstawie art. 157 TFUE, przy uwzględnieniu szczegółowych zaleceń przedstawionych w załączniku do rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 24 maja 2012 r.;
71. podkreśla, że cięcia w zakresie publicznych usług opieki nad dziećmi mają bezpośredni wpływ na niezależność ekonomiczną kobiet; podkreśla, że w 2010 r. 28,3% przypadków nieaktywności zawodowej kobiet i pracy w niepełnym wymiarze czasu uzasadniano brakiem usług opieki, podczas gdy w 2009 r. odnotowano 27,9% takich przypadków; podkreśla także fakt, że w 2010 r. wskaźnik zatrudnienia kobiet posiadających małe dzieci w UE był o 12,7% niższy niż wskaźnik zatrudnienia kobiet bezdzietnych, natomiast w 2008 r. różnica ta wynosiła 11,5%;
72. wyraża ubolewanie z powodu zbyt częstego łamania praw podstawowych kobiet starszych, obejmującego znaczną liczbę przypadków przemocy oraz wykorzystywania fizycznego, emocjonalnego i finansowego w wielu państwach członkowskich UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu zapewnienia starszym kobietom ochrony przed wszelkimi formami wykorzystywania, w tym przed ich złym traktowaniem w domach opieki dla osób starszych;
73. uważa, że kobiety niepełnosprawne są dyskryminowane podwójnie: ze względu na płeć i ze względu na niepełnosprawność; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do podjęcia środków pozwalających na zagwarantowanie kobietom niepełnosprawnym w UE praw podstawowych oraz ochrony tych praw;
74. wzywa Komisję i państwa członkowskie do bardziej stanowczego zaangażowania na rzecz eliminacji seksistowskich stereotypów rozpowszechnianych przez media, szczególnie w reklamach, zważywszy na kluczową rolę, którą mogą odegrać w procesie przekształcania zbiorowych wyobrażeń na temat ról mężczyzn i kobiet;
75. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia świadomości i wiedzy obywateli o ich prawach zapisanych w Karcie oraz do propagowania demokracji partycypacyjnej poprzez utrzymywanie dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, odpowiednimi organizacjami pozarządowymi i organizacjami kobiecymi; apeluje zwłaszcza do organizacji kobiecych o przekazanie swojej nieocenionej wiedzy fachowej w obszarze utrzymujących się stereotypów i dyskryminacji, ponieważ to kobiety zawsze były najbardziej narażone na ten zjawiska;

76. apeluje o większe zaangażowanie instytucji UE i poprawę wielostronnego dialogu na temat wyzwań, z jakimi muszą zmierzyć się osoby starsze w kontekście pełnego stosowania przysługujących im praw człowieka;

Solidarność

77. podkreśla, że kryzys finansowy i gospodarczy oraz środki podjęte w celu walki z nim dotknęły w sposób znaczący, a czasem nawet dramatyczny, najuboższe warstwy społeczeństwa, co odzwierciedla wydany przez komisarza Rady Europy ds. praw człowieka dokument pt. „Ochrona praw podstawowych w czasach kryzysu”, w którym jest mowa o grupach narażonych na społeczną marginalizację, takich jak migranci, osoby ubiegające się o azyl, Romowie, kobiety i dzieci; podkreśla, że w 2012 r. jedna czwarta ludności UE 28 była narażona na ryzyko ubóstwa lub wykluczenia społecznego; apeluje o szczególną uwagę oraz zastosowanie właściwych, bardziej zdecydowanych i skutecznych środków, aby uleczyć tę sytuację i zwalczyć nierówności i ubóstwo; potępia wypowiedzi polityków zmierzające do wyznaczenia tym grupom ludności roli kozła ofiarnego; wyraża zaniepokojenie faktem, że kryzysy gospodarcze i społeczne stanowią zagrożenie dla praw podstawowych, państwa prawnego i wartości demokratycznych, zarówno na szczeblu krajowym, jak i ponadnarodowym;
78. podkreśla, że prawa społeczne to prawa podstawowe, co uznają traktaty międzynarodowe, EKPC, Karta praw podstawowych UE oraz Europejska karta społeczna; podkreśla, że prawa te należy chronić, zarówno w prawie, jak i w praktyce, aby zapewnić sprawiedliwość społeczną, zwłaszcza w okresach kryzysów gospodarczych i działań oszczędnościowych; podkreśla znaczenie prawa do godności, wolności wyboru zawodu i prawa do podejmowania pracy, prawa do niedyskryminacji, w tym ze względu na przynależność państwową, ochrony w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy, prawa do zdrowia i bezpieczeństwa w pracy, zabezpieczenia społecznego i pomocy socjalnej, prawa do ochrony zdrowia, prawa do swobody przemieszczania się i pobytu, prawa do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym wyrażonego zapewnieniem rzeczywistego dostępu do zatrudnienia, odpowiednich warunków mieszkaniowych, szkoleń, edukacji, kultury oraz pomocy socjalnej i lekarskiej, a także w odniesieniu do wynagrodzenia i zasiłków socjalnych, gwarantujących godziwe warunki życia pracownikom i członkom ich rodzin, a także innych warunków zatrudnienia i warunków pracy, niezależności partnerów społecznych oraz swobody przynależności do krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń zajmujących się ochroną ich gospodarczych i społecznych interesów i podejmowania rokowań zbiorowych;
79. zaleca, aby wszystkie państwa członkowskie jak najszybciej przedstawiły wszelkie zastrzeżenia do Europejskiej karty społecznej; jest zdania, że Parlament powinien stymulować stały dialog w sprawie postępów osiągniętych w tym obszarze; jest przekonany, że odniesienie do Europejskiej karty społecznej w art. 151 TFUE należy wykorzystywać w sposób bardziej efektywny, na przykład poprzez włączenie testu praw socjalnych do ocen skutków Komisji i Parlamentu;
80. wzywa do podjęcia bardziej stanowczych działań w obszarze pomocy osobom bezdomnym, aby zapewnić im schronienie i wsparcie; potępia – zwłaszcza w czasie,

gdy utrzymujący się kryzys gospodarczy i finansowy zmusza coraz więcej osób znajdujących się w trudnej sytuacji do życia na ulicy – przepisy i działania polityczne na szczeblu krajowym lub lokalnym zmierzające do karania takich osób, które są bardziej potrzebujące, ponieważ działania takie są równoznaczne z atakiem na prawa podstawowe i ich niehumanitarnym łamaniem;

81. podkreśla potrzebę zapewnienia kompatybilności między środkami służącymi przeciwdziałaniu kryzysowi a wartościami i celami Unii, w szczególności zapewnienia poszanowania praworządności w działaniach Unii w krajach najbardziej dotkniętych skutkami kryzysu w strefie euro;
82. ponownie apeluje do Rady o pilne uwzględnienie aspektu „dostępu najuboższych grup do wszystkich przysługujących im praw podstawowych” w obszarach tematycznych następnym wieloletnich ram FRA;
83. wyraża ubolewanie, że w niektórych państwach członkowskich obowiązują nadal zasady przejściowe dotyczące swobodnego przepływu pracowników; podkreśla, że obawy dotyczące negatywnych skutków migracji pracowników są bezpodstawne; zwraca uwagę, że szacunki wskazują na długoterminowy wzrost PKB o prawie 1% w państwach UE-15 w wyniku mobilności po rozszerzeniu (w latach 2001–2009)¹;
84. zauważa, że odnotowywane niedawno określanie swobody przepływu mianem migracji w celu korzystania z systemów zabezpieczenia społecznego nie jest oparte na faktach²; podkreśla, że dyskryminacja stanowi główną przeszkodę dla obywateli europejskich w korzystaniu z praw podstawowych; podkreśla, że obywatele Unii zamieszkujący na stałe w innym państwie członkowskim korzystają z prawa do równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 883/2004;
85. podkreśla potrzebę zintensyfikowania działań Komisji i państw członkowskich na rzecz rozwoju i zagwarantowania praw pracowniczych oraz socjalnych praw podstawowych, co stanowi kluczowy krok do zapewnienia w Unii Europejskiej równego traktowania, godnej pracy i płacy zapewniającej utrzymanie;
86. apeluje do Komisji i państw członkowskich o uznanie, że prawo pracowników do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, określone w art. 3 Europejskiej karty społecznej, ma podstawowe znaczenie dla umożliwienia pracownikom prowadzenia godnego życia i zapewnienia poszanowania ich praw podstawowych;

---

¹ Employment and social developments in Europe 2011 (Zatrudnienie i rozwój społeczny w Europie 2011), rozdział 6: Intra-EU labour mobility and the impact of enlargement (Wewnętrzna mobilność pracowników i wpływ rozszerzenia), s. 274.

² Zob. A fact finding analysis on the impact on the Member States' social security systems of the entitlements of non-active intra-EU migrants to special non-contributory cash benefits and healthcare granted on the basis of residence (Analiza mająca na celu ustalenie faktów w sprawie wpływu uprawnień do specjalnych świadczeń pieniężnych o charakterze nieskładkowym i opieki zdrowotnej przysługujących nieaktywnym migrantom wewnątrzunijnym na podstawie miejsca pobytu na systemy zabezpieczenia społecznego państw członkowskich), DG ds. Zatrudnienia, Sprawozdanie końcowe przedłożone przez ICF GHK we współpracy z Milieu Ltd., 14 października 2013 r.

87. podkreśla znaczenie roli partnerów społecznych w rokowaniach zbiorowych dla zapewnienia przestrzegania praw podstawowych i równego traktowania pracowników, szczególnie młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych i innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej na rynku pracy;

Obywatelstwo

88. podkreśla, że wejście w życie Traktatu z Lizbony i Karty praw podstawowych, a także rosnące oczekiwania obywateli i społeczeństwa obywatelskiego – co widać na przykładzie porażki ACTA i skandali dotyczących nadzoru – stwarzają konieczność umocnienia i zwiększenia przejrzystości demokratycznej i instytucjonalnej oraz otwartości w Unii, zwłaszcza w jej instytucjach, organach, urzędach i agencjach, i w jej państwach członkowskich; jest zdania, że przejrzystość i otwartość są kluczowymi zasadami, które należy dalej umacniać i propagować, aby zapewnić dobre rządy i pełny udział społeczeństwa obywatelskiego w europejskim procesie decyzyjnym;
89. wyraża ubolewanie z powodu międzyinstytucjonalnego impasu wokół zmiany rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 w sprawie publicznego dostępu do dokumentów i informacji; zwraca się do Rady i Komisji o ponowne podjęcie prac nad zmianą tego rozporządzenia, w oparciu o wnioski Parlamentu, aby zagwarantować większą przejrzystość procesu decyzyjnego w UE, a także lepszy dostęp obywateli UE do dokumentów; wzywa wszystkie instytucje, urzędy, organy i agencje UE do pełnego wdrożenia rozporządzenia nr 1049/2001 zgodnie z wymogiem zawartym w Traktacie z Lizbony oraz zwraca uwagę, na podstawie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i skarg do Rzecznika Praw Obywatelskich, że obecnie rozporządzenie nie zostało w pełni wdrożone; jednocześnie wnosi, aby Rada i Komisja podjęły konieczne czynności w celu zapewnienia obywatelom przejrzystej informacji na temat sposobu wykorzystywania środków pieniężnych przepływających z budżetu UE do państw członkowskich;
90. podkreśla, że na mocy prawa do dobrej administracji władze zobowiązane są również do informowania obywateli o prawach podstawowych i pomagania uboższym osobom w uzyskiwaniu wyjaśnień na temat przysługujących im praw oraz wspierania ich w egzekwowaniu respektowania tych praw;
91. przypomina, że na mocy art. 21 PDPC obywatelstwo implikuje nadanie każdemu człowiekowi prawa do uczestniczenia w życiu publicznym swojego kraju zamieszkania; przypomina, że obywatelstwo europejskie nie ogranicza się do czynnego i biernego prawa wyborczego w wyborach do władz lokalnych i do Parlamentu Europejskiego ani do egzekwowania przysługujących praw związanych ze swobodą przemieszczania się i pobytu, bez względu na to, jak ważne one mogą być; podkreśla zatem, że obywatelstwo europejskie oznacza możliwość czynnego udziału – bez jakiegokolwiek formy dyskryminacji – każdego mieszkańca terytorium Unii w demokratycznym, politycznym, społecznym i kulturalnym życiu państwa członkowskiego, w którym ma on miejsce zamieszkania, a także do korzystania ze wszystkich politycznych, obywatelskich, gospodarczych, kulturalnych i socjalnych praw i swobód uznawanych przez Unię Europejską;
92. zwraca uwagę na potrzebę organizowania kampanii uświadamiających i informacyjnych

w celu promowania wśród obywateli wartości i celów Unii, oraz w szczególności wzywa do jak najszerszego rozpowszechniania treści odpowiednich artykułów TUE i Karty praw podstawowych;

93. pochwała decyzję o ogłoszeniu roku 2013 Europejskim Rokiem Obywateli, wzywa jednak Komisję oraz państwa członkowskie do dalszego informowania obywateli UE o ich prawach, tak aby mogli oni w pełni korzystać z obywatelstwa UE;
94. wzywa państwa członkowskie do rozpoczęcia kampanii informacyjnych mających na celu informowanie obywateli UE o ich prawie do głosowania i kandydowania w wyborach; wzywa do przeprowadzenia we wszystkich państwach członkowskich niezbędnej reformy europejskich procedur wyborczych w celu promowania aktywnego obywatelstwa UE; wzywa państwa członkowskie do zachęcania do aktywnego udziału obywateli za pośrednictwem inicjatyw obywatelskich oraz do korzystania z prawa do składania petycji i do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
95. przypomina o znaczeniu prac Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dla praw wszystkich osób; podkreśla konieczność utrzymania niezależności tego organu w celu zapewnienia jego wiarygodności i dlatego apeluje o zmianę jego statutu i formalne wykluczenie możliwości wyboru rzecznika spośród jego elektorów, zarówno byłych, jak i aktualnie sprawujących urząd;
96. podkreśla, że prawo obywateli europejskich i ich rodzin do swobodnego przemieszczania się, i pobytu, a także prawo do swobody wyboru zatrudnienia i podjęcia pracy, zawarte w traktatach i zagwarantowane w dyrektywie w sprawie swobodnego przemieszczania się, jest jednym z praw podstawowych obywateli europejskich, które przysparza znacznych korzyści gospodarczych krajom przyjmującym, przyczyniając się do rozwiązania problemu niedopasowania umiejętności i zatrudnienia oraz pomagając rekompensować deficyt demograficzny w Unii Europejskiej; podkreśla, że w dyrektywie przewidziano już wyjątki i ograniczenia w prawie swobodnego przemieszczania się; potępia wszelkie inicjatywy zmierzające do rewizji tego dorobku i domaga się, by każde naruszenie kończyło się postępowaniem wszczynanym przez Trybunał Sprawiedliwości;

Sprawiedliwość

97. podkreśla, że niezależny, uczciwy, skuteczny, bezstronny, sprawiedliwy i pracujący w rozsądnych terminach wymiar sprawiedliwości ma podstawowe znaczenie dla demokracji, państwa prawnego i ich wiarygodności; wyraża zaniepokojenie z powodu licznych nieprawidłowości w tej dziedzinie, o czym świadczy liczba wyroków skazujących wydanych przez Europejski Trybunał Praw Człowieka; wzywa państwa członkowskie do pełnego wykonania orzeczeń Trybunału; podkreśla, że jakkolwiek bezkarność z racji pozycji władzy, siły lub wpływu na osoby, organy sądowe lub polityczne nie może być w UE tolerowana;
98. jeżeli chodzi o dostęp do wymiaru sprawiedliwości, uznaje znaczenie instytucji pozasądowych i quasi-sądowych, działających obok sądów, w tym krajowych instytucji odpowiedzialnych za prawa człowieka, organów odpowiedzialnych za

równouprawnienie, instytucji rzecznika praw obywatelskich, organów odpowiedzialnych za ochronę danych, a także innych podobnych instytucji działających w obszarze praw człowieka; podkreśla w tym kontekście, że krajowe instytucje odpowiedzialne za prawa człowieka powinny zostać wyznaczone lub ustanowione we wszystkich państwach członkowskich w celu zapewnienia ich pełnej akredytacji na mocy tzw. zasad paryskich (Zasady dotyczące statusu i funkcjonowania krajowych instytucji powołanych do ochrony i promocji praw człowieka, rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/48/134 z dnia 20 grudnia 1993 r.); podkreśla, że wymóg pełnej niezależności byłby również korzystny dla innych instytucji działających w obszarze praw człowieka;

99. apeluje do FRA o sporządzenie, we współpracy z odpowiednim specjalnym sprawozdawcą ONZ, analizy nadzwyczajnych przepisów i procedur mających uzasadnienie na gruncie walki z terroryzmem, a także ich zgodności z prawami podstawowymi; wyraża zaniepokojenie z powodu wszystkich nadzwyczajnych procedur, które w sposób oczywisty zaburzają równowagę między stroną skarżącą a obroną w trakcie postępowania sądowego, takich jak tajne przesłuchania lub wyroki, lub które nadają rządowi specjalne uprawnienia do tajnego nadzorowania ludności; z ubolewaniem stwierdza, że polityka zwalczania terroryzmu zaczyna stopniowo obejmować coraz większą liczbę przestępstw i wykroczeń, co skutkuje zwłaszcza wzrostem liczby postępowań przyspieszonych, większą ilością nieredukowalnych wyroków minimalnych i wzmożonym ewidencjonowaniem ludności;
100. wzywa Komisję do kontynuowania prac dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i wykonania planu w zakresie gwarancji proceduralnych, a państwa członkowskie – do przyjęcie bardziej ambitnego stanowiska w tej kwestii;
101. pochwała sprawozdanie FRA w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach mających za przedmiot dyskryminację w UE i podkreśla, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest często skomplikowany i uciążliwy; uważa, że usprawnienia mogłyby obejmować uproszczone procedury i sprawniejsze wsparcie dla osób wnoszących sprawy do sądu;
102. przyjmuje do wiadomości zainicjowaną przez Komisję tabelę wyników dla wymiaru sprawiedliwości, która niestety obejmuje tylko sprawy cywilne, handlowe i administracyjne, pomimo że PE postulował o objęcie nią również spraw karnych, praw podstawowych i państwa prawnego; apeluje zatem o jej rozbudowę w celu objęcia nią postulowanych obszarów; podkreśla, że tabela powinna zostać włączona do nowego mechanizmu kopenhaskiego i europejskiego cyklu politycznego ustanawianego w celu wykonania art. 2 TUE; wyraźnie zaznacza również, że doskonalenie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości nie może odbywać się jedynie z myślą o zwiększeniu atrakcyjności danego kraju dla inwestorów lub przedsiębiorców i dotyczyć głównie skuteczności procedur prawnych, lecz musi również gwarantować dostęp do sprawiedliwego procesu i poszanowanie praw podstawowych;
103. wzywa Komisję do zbadania rzeczywistego wdrożenia w UE prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości w kontekście prawa wszystkich osób żyjących obecnie oraz przyszłych pokoleń do życia w środowisku odpowiednim dla ich zdrowia i dobrobytu;

104. wyraża zaniepokojenie upolitycznieniem sądów konstytucyjnych w niektórych państwach członkowskich i przypomina o nadrzędnym znaczeniu niezawisłości systemu sądowego;
105. uważa, że obecne strategie polityczne w obszarze narkotyków wymagają pilnego przeglądu, ponieważ nie udało się osiągnąć wyznaczonych w nich celów, a obecne podejście oparte na karaniu i pozbawianiu wolności prowadzi jedynie do dalszej stygmatyzacji i marginalizacji, a także do przeciążania systemu sądownictwa i więziennictwa, nie przyczynia się natomiast do ratowania życia i zapewniania osobom uzależnionym konkretnego wsparcia; w konsekwencji wzywa do dokonania przeglądu – na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym – przepisów i strategii politycznych dotyczących narkotyków w oparciu o bardziej racjonalne podejście, opierające się na prawach podstawowych, opiece medycznej i redukcji szkód;

o

o o

106. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także rządowi i parlamentom państw członkowskich i krajów kandydujących, Radzie Europy oraz Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

6.12.2013

OPINIA KOMISJI ZATRUDNIENIA I SPRAW SOCJALNYCH

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2012)
(2013/2078(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: **Ádám Kósa**

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. uwzględniając art. 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który zakazuje wszelkiej bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową;
  - B. uwzględniając, że zgodnie z art. 151 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Unia ma na celu promowanie zatrudnienia, poprawę warunków życia i pracy, tak aby umożliwić ich wyrównanie z jednoczesnym zachowaniem postępu, odpowiednią ochronę socjalną, dialog między partnerami społecznymi, rozwój zasobów ludzkich pozwalający podnosić i utrzymać poziom zatrudnienia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu;
  - C. uwzględniając prawo do wolności zgromadzania się i stowarzyszania się określone w art. 12 Karty praw podstawowych oraz to, że autonomia partnerów społecznych wymaga poszanowania w każdym wypadku zgodnie z art. 152 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  - D. uwzględniając, że każdy mający miejsce zamieszkania i przemieszczający się legalnie w obrębie Unii Europejskiej ma prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych zgodnie z art. 34 Karty praw podstawowych;
  - E. uwzględniając, że prawo do rokowań i działań zbiorowych stanowi prawo podstawowe zgodnie z art. 28 Karty praw podstawowych;
1. przypomina swoją rezolucję z dnia 25 października 2011 r. w sprawie mobilności i integracji osób niepełnosprawnych oraz europejskiej strategii na rzecz osób

niepełnosprawnych 2010–2020, w której wzywa do pełnego poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

2. wskazuje, że aby zagwarantować wiarygodność instytucji unijnych, trzeba wzmocnić ochronę praw podstawowych; podkreśla, że Unia musi przyczyniać się do zachowania i rozwoju tych wspólnych wartości z poszanowaniem obowiązujących traktatów oraz Karty praw podstawowych; podkreśla, że należy przeprowadzać wyraźne i systematyczne oceny, aby zapewnić zgodność z traktatami;
3. przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest sądem właściwym dla stosowania traktatów oraz prawa wtórnego, czyli również Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym także w obszarze zatrudnienia¹, zaś kwestie sporne należy rozwiązywać w drodze odpowiedniego, przejrzystego i rzetelnego postępowania („prawo do rzetelnego procesu sądowego”); przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma obowiązek wykorzystywania Karty praw podstawowych jako poradnika do interpretacji sporów dotyczących praw socjalnych i pracowniczych oraz że tego rodzaju spory mogą stać się przedmiotem postępowania w drodze odesłań prejudycjalnych adresowanych przez sądy krajowe (art. 267 TFUE) kwestionujące stosowanie prawa Unii przez państwa członkowskie naruszające – w ich mniemaniu – podstawowe prawa socjalne pracowników, o których mowa w Karcie praw podstawowych; z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji dotyczącą utworzenia nowego mechanizmu promowania wartości określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej;
4. uważa, że aby w pełni wykorzystać możliwości traktatów, należy przeprowadzić obiektywne i porównawcze oceny wyważonych indywidualnych i zbiorowych praw pracowniczych w świetle ustawodawstwa krajowego oraz z poszanowaniem kompetencji krajowych;
5. podkreśla, że kryzys finansowy i gospodarczy oraz środki podjęte w celu walki z nim dotknęły w sposób znaczący najuboższe i najbardziej potrzebujące warstwy społeczeństwa, a nie osoby, których nieodpowiedzialne postępowanie spowodowało kryzys; apeluje o podjęcie bardziej zdecydowanych środków, aby zaradzić sytuacji i zapobiec jej powtórzeniu się;
6. wskazuje, że sam Parlament podkreślał, iż obowiązujące traktaty już w tej chwili zapewniają UE szerokie kompetencje odnośnie do praw podstawowych²; zauważa, że postanowienia Karty praw podstawowych, zgodnie z jej artykułem 51, skierowane są do państw członkowskich i dotyczą wszelkich przypadków wdrażania przez nie prawa Unii, w tym w odniesieniu do niedyskryminacji, zdrowia i bezpieczeństwa, włączenia społecznego i prawa do pomocy społecznej i mieszkaniowej;
7. przypomina instytucjom Unii Europejskiej, że aby chronić i stosować prawa człowieka, potrzebujemy gwarancji zapisanych w traktatach, jak i odpowiednich procedur

---

¹ Art. 16 i 22 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w sprawie C-202/11 Anton Las przeciwko PSA Antwerp NV, wyrok Trybunału z dnia 16 kwietnia 2013 r.

² Dokument roboczy II w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w 2012 r., sprawozdawca: Louis Michel, s. 2.

ustanowionych w prawie UE, w tym w prawie wtórnym;

8. przypomina swoją rezolucję z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie wpływu kryzysu na dostęp słabszych grup społecznych do usług opieki, w której wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia ocen skutków w celu dopilnowania, aby środki, które mogą mieć wpływ na najsłabsze grupy społeczne, były zgodne z zasadami określonymi w Karcie praw podstawowych UE oraz z dyrektywą 2000/43/WE wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, a także z dyrektywą 2000/78/WE ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy; uważa, że środki oszczędnościowe w żadnym wypadku nie powinny pozbawiać obywateli dostępu do podstawowych usług socjalnych i zdrowotnych oraz praw podstawowych;
9. podkreśla potrzebę wspólnego ustawodawstwa horyzontalnego w sprawie niedyskryminacji w celu usunięcia barier dla swobodnego przepływu; wzywa Radę do zakończenia blokady wniosku przedłożonego przez Komisję;
10. zwraca uwagę na fakt, że trojka popchnęła kraje objęte programem w kierunku głębokiej recesji poprzez naciski na zamrożenie wynagrodzeń; podkreśla, że zgodnie z traktatem zawsze trzeba chronić i promować autonomię partnerów społecznych;
11. przypomina swoją rezolucję z dnia 14 września 2011 r. w sprawie strategii UE na rzecz przeciwdziałania bezdomności, w której wzywa Agencję Praw Podstawowych UE (FRA) do szerszego zajęcia się skutkami skrajnego ubóstwa i wykluczenia społecznego w odniesieniu do dostępu do praw podstawowych i możliwości korzystania z nich, przy uwzględnieniu, że korzystanie z prawa do pomocy społecznej i mieszkaniowej ma zasadnicze znaczenie dla korzystania z pełnego zakresu innych praw, w tym praw politycznych i socjalnych; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania, czy prawa podstawowe, takie jak ludzka godność, są przestrzegane w państwach członkowskich, i do dołożenia wszelkich starań, aby w pilnym trybie położyć kres kryminalizacji osób bezdomnych;
12. przypomina swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie śródkresowej analizy europejskiej strategii na lata 2007–2012 na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa w pracy, w której stwierdza, że prawo do zdrowia jest prawem podstawowym oraz że każdy pracownik powinien mieć prawnie zagwarantowane warunki pracy zapewniające poszanowanie jego zdrowia, bezpieczeństwa i godności;
13. podkreśla prawo pracowników pracujących w innym kraju UE do traktowania ich na równi z pracownikami krajowymi w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy, bez obowiązku starania się o pozwolenie na pracę, jak również w odniesieniu do korzyści podatkowych, możliwości przenoszenia świadczeń z zabezpieczenia społecznego, prawa do łączenia rodzin oraz prawa ich dzieci do nauki;
14. wzywa Komisję do monitorowania wdrożenia dyrektywy 2000/78/WE w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, w tym jej przepisów dotyczących środków odwoławczych i ochrony praw zawartych w art. 9, oraz do wszczynania postępowań w sprawie naruszenia przeciwko państwom członkowskim, które nie dopełnią obowiązku jej egzekwowania; wzywa Komisję do wzmocnienia prawa do zastępstwa prawnego w sporach pracowniczych;

15. podkreśla, że koordynacja w zakresie zabezpieczenia społecznego stanowi konieczny warunek swobodnego przepływu; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku w sprawie reformy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w celu przedłużenia okresu przenoszenia świadczeń dla bezrobotnych z obecnych trzech do obowiązkowych sześciu miesięcy;
16. odnotowuje, że transgraniczne rynki pracy i ogólnie mobilność wewnątrzunijna stają się coraz bardziej istotne; zwraca jednak uwagę, że brakuje informacji na temat zasad i regulacji dotyczących miejsca pracy, w tym praw pracowniczych, warunków pracy i zabezpieczenia społecznego; podkreśla, że właściwe dostarczanie informacji (np. działanie przygotowawcze mające na celu utworzenie ośrodków informacyjnych dla pracowników delegowanych) jest warunkiem wstępnym umożliwienia tym pracownikom korzystania z ich prawa do swobodnego przepływu;
17. podkreśla potrzebę wprowadzenia europejskich ram jakości dla staży, określających prawa i obowiązki obu stron, sprzyjających mobilności oraz chroniących stażystów przed wykorzystywaniem;
18. wyraża ubolewanie, że w niektórych państwach członkowskich obowiązują nadal zasady przejściowe dotyczące swobodnego przepływu pracowników; podkreśla, że obawy dotyczące negatywnych skutków migracji pracowników są bezpodstawne; zwraca uwagę, że szacunki wskazują na długoterminowy wzrost PKB o prawie 1% w państwach UE-15 w wyniku mobilności po rozszerzeniu (w latach 2001–2009)¹;
19. zauważa, że odnotowywane niedawno określanie swobody przepływu mianem migracji w celu korzystania z systemów zabezpieczenia społecznego nie jest oparte na faktach²; podkreśla, że dyskryminacja stanowi główną przeszkodę dla obywateli europejskich w korzystaniu z praw podstawowych; podkreśla, że obywatele Unii zamieszkujący na stałe w innym państwie członkowskim korzystają z prawa do równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 883/2004;
20. podkreśla potrzebę zintensyfikowania działań Komisji i państw członkowskich na rzecz rozwoju i zagwarantowania praw pracowniczych oraz socjalnych praw podstawowych, co stanowi kluczowy krok do zapewnienia w Unii Europejskiej równego traktowania, godnej pracy i płacy zapewniającej utrzymanie;
21. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uznały ofiary wszelkich form

---

¹ Employment and social developments in Europe 2011 (Zatrudnienie i rozwój społeczny w Europie 2011), rozdział 6: Intra-EU labour mobility and the impact of enlargement (Wewnątrzunijna mobilność pracowników i wpływ rozszerzenia), s. 274.

² Zob. A fact finding analysis on the impact on the Member States' social security systems of the entitlements of non-active intra-EU migrants to special non-contributory cash benefits and healthcare granted on the basis of residence (Analiza mająca na celu ustalenie faktów w sprawie wpływu uprawnień do specjalnych świadczeń pieniężnych o charakterze nieskładkowym i opieki zdrowotnej przysługujących nieaktywnym migrantom wewnątrzunijnym na podstawie miejsca pobytu na systemy zabezpieczenia społecznego państw członkowskich), DG ds. Zatrudnienia, Sprawozdanie końcowe przedłożone przez ICF GHK we współpracy z Milieu Ltd., 14 października 2013 r.

wykorzystywania pracowników, pracy nierejestrowanej, pracy przymusowej, handlu siłą roboczą lub innych form naruszania praw pracowniczych za ofiary wykorzystywania sprzecznego z podstawowymi prawami człowieka przysługującymi pracownikom;

22. podkreśla potrzebę, aby państwa członkowskie wzmocniły inspekcje pracy w celu skutecznej walki z handlem siłą roboczą, pracą przymusową, wykorzystywaniem pracowników, pracą nierejestrowaną i innymi formami naruszeń podstawowych praw człowieka przysługujących pracownikom;
23. apeluje do Komisji i państw członkowskich o uznanie, że prawo pracowników do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, określone w art. 3 Europejskiej karty społecznej, ma podstawowe znaczenie dla umożliwienia pracownikom prowadzenia godnego życia i zapewnienia poszanowania ich praw podstawowych;
24. podkreśla znaczenie roli partnerów społecznych w rokowaniach zbiorowych dla zapewnienia przestrzegania praw podstawowych i równego traktowania pracowników, szczególnie młodzieży, kobiet, osób niepełnosprawnych i innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej na rynku pracy;

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	5.12.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 33 - : 1 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Vilija Blinkevičiūtė, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Richard Falbr, Thomas Händel, Marian Harkin, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Gabriele Stauner, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Georges Bach, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Evelyn Regner, Csaba Sógor

29.11.2013

OPINIA KOMISJI PRAW KOBIEC I RÓWNOUPRAWNIENIA

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej (2012)
(2013/2078(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Antigoni Papadopoulou

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW) przyjętą przez ONZ w 1979 r.,
- uwzględniając europejski pakt na rzecz równości płci (2011–2020), przyjęty przez Radę Unii Europejskiej w marcu 2011 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 21 września 2010 r. pt. „Strategia na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010–2015” (COM(2010)0491),
- uwzględniając Konwencję Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej z dnia 7 kwietnia 2011 r.,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie priorytetów oraz zarysu ram nowej polityki UE w dziedzinie walki z przemocą wobec kobiet¹ oraz z 6 lutego 2013 r. w sprawie 57. sesji Komisji ds. Statusu Kobiet ONZ: likwidacja wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewcząt i zapobieganie wszelkim jej formom²,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 24 maja 2012 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie stosowania zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę tej samej wartości³,

¹ Dz.U. C 296 E z 2.10.2012, s. 26.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0045.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0225.

- A. mając na uwadze, że równouprawnienie kobiet i mężczyzn to podstawowe prawo i wspólna zasada UE, a także to, że pomimo postępów poczynionych na przestrzeni lat, równouprawnienie płci pozostaje nadal niezrealizowanym celem;
  - B. mając na uwadze, że polityczne nastawienie na walkę z kryzysem gospodarczym i finansowym miało szkodliwy wpływ na kobiety, ponieważ wiązało się z poważnymi cięciami wydatków na publiczną opiekę zdrowotną i usługi opieki społecznej w większości państw członkowskich, a także doprowadziło do znacznego obniżenia środków na działania związane z promowaniem praw kobiet na szczeblu krajowym i europejskim;
  - C. mając na uwadze, że przemoc na tle płciowym wciąż stanowi poważny i niedopuszczalny przypadek łamania praw człowieka; mając na uwadze, że należy podjąć istotne działania na szczeblu europejskim i krajowym, aby wyeliminować to zjawisko i zdecydowanie złagodzić jego skutki uboczne;
  - D. mając na uwadze, że ubóstwo, brak równouprawnienia między płciami oraz stereotypy płciowe zwiększają ryzyko przemocy i innych form wyzysku, w tym handlu kobietami i prostytucji, oraz utrudniają pełne uczestnictwo kobiet we wszystkich obszarach życia;
  - E. mając na uwadze, że równe wynagrodzenie za pracę o równej wartości stanowi w UE podstawową zasadę ustanowioną w traktacie rzymskim z 1957 r.; mając na uwadze, że w 2010 r. kobiety w UE nadal zarabiają średnio o 16,4% mniej niż mężczyźni, wykonując tę samą pracę; mając na uwadze, że rozbieżności w zarobkach między kobietami i mężczyznami zależą od państwa członkowskiego i w niektórych państwach przekroczyły średnio 22% w 2011 r.;
1. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia potrzeb i problemów kobiet m. in. we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim i kobiecymi organizacjami pozarządowymi w zakresie opracowywania przepisów prawnych oraz analizowania sytuacji praw podstawowych w UE; podkreśla znaczenie nadzorowania i poddawania ocenie wdrażania ustawodawstwa europejskiego odnoszącego się do równouprawnienia płci w państwach członkowskich;
  2. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania godziwych wynagrodzeń i emerytur, zmniejszenia różnic w wynagrodzeniu ze względu na płeć, tworzenia większej liczby wysokiej jakości miejsc pracy dla kobiet, a także do stworzenia kobietom możliwości korzystania z usług publicznych o wysokim standardzie i poprawy świadczeń w ramach ochrony socjalnej;
  3. podkreśla potrzebę specjalnej ochrony i wsparcia kobiet i dzieci będących ofiarami przemocy na tle płciowym, w tym przemocy w bliskich związkach, przemocy seksualnej (gwałt, napaść na tle seksualnym, molestowanie seksualne), handlu ludźmi, niewolnictwa oraz szkodliwych praktyk dyktowanych tradycją, takich jak przymusowe małżeństwa, okaleczanie narządów płciowych kobiet oraz przestępstwa honorowe; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia i stałego ulepszania ustawodawstwa, a także do podjęcia konkretnych środków, takich jak zapewnianie znacznie większych środków finansowych na schronienia dla kobiet, oraz ścigania sprawców i zapobiegania przemocy; wspiera dyrektywę 2012/29/UE ustanawiającą minimalne standardy dotyczące praw,

wsparcia i ochrony ofiar przestępstw; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podpisania i ratyfikowania konwencji stambulskiej w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej;

4. wzywa Komisję do niezwłocznego zaproponowania kompleksowej strategii oraz aktów ustawodawczych na rzecz zwalczania i zniesienia przemocy wobec kobiet zgodnie z obietnicą zawartą w sztokholmskim programie działań oraz wieloma rezolucjami Parlamentu;
5. wzywa państwa członkowskie do podjęcia działań w walce ze zjawiskami gospodarczo-społecznymi potęgującymi przemoc wobec kobiet, takimi jak bezrobocie, niskie wynagrodzenia i emerytury, brak mieszkań, bieda oraz brak usług publicznych lub ich niewystarczająca jakość, szczególnie usług w zakresie publicznej opieki zdrowotnej, edukacji i ubezpieczeń społecznych;
6. wzywa Komisję do wzmocnienia działań wymierzonych w naruszenie podstawowych praw młodych dziewcząt, a zwłaszcza w przemyśl postrzegający młode dziewczęta jako obiekt seksualny, co prowadzi do wzrostu handlu ludźmi o podłożu seksualnym w UE, którego ofiarami są młode dziewczęta;
7. zwraca uwagę na dowody na to, że rosnący rynek prostytucji, która w niektórych państwach jest zalegalizowana i ujęta w ramy instytucjonalne, stymuluje handel ludźmi; dlatego też domaga się środków, które osłabiłyby rynek prostytucji, takich jak nakładanie kar na wyzyskiwaczy, w tym na stręczycieli oraz osoby płacące za seks;
8. wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania wdrożenia krajowych strategii dotyczących poszanowania i ochrony zdrowia płciowego i reprodukcyjnego kobiet, a także ich praw w tej dziedzinie; podkreśla rolę Unii jeżeli chodzi o podnoszenie poziomu wiedzy na ten temat, a także propagowania wzorcowych praktyk w tej dziedzinie, biorąc pod uwagę, że zdrowie to podstawowe prawo człowieka niezbędne do korzystania z pozostałych praw człowieka;
9. zwraca się do Komisji o wysunięcie wniosku w sprawie ram prawnych dotyczących kwestii dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie oraz dyskryminacji krzyżowej;
10. uważa, że niewystarczająca reprezentacja kobiet na politycznych i biznesowych szczeblach decyzyjnych to deficyt; dlatego też wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia środków pozytywnej dyskryminacji, takich jak przepisy parytetowe oraz parytet płci;
11. podkreśla, że postęp w zmniejszaniu różnic w wynagrodzeniu ze względu na płeć jest bardzo powolny; zwraca uwagę, że wprowadzenie w życie zasady jednakowej płacy za taką samą pracę oraz za pracę o jednakowej wartości jest kluczowe, by osiągnąć równouprawnienie płci, wzywa Komisję do niezwłocznego dokonania przeglądu dyrektywy 2006/54/WE oraz zaproponowania zmian do niej zgodnie z art. 32 tej dyrektywy oraz na podstawie art. 157 TFUE, przy uwzględnieniu szczegółowych zaleceń przedstawionych w załączniku do rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 24 maja 2012 r.;

12. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia środków mających na celu ułatwienie godzenia życia prywatnego z życiem zawodowym, gwarantowanie powszechnych i przystępnych wysokiej jakości ośrodków opieki nad dziećmi i znajdującymi się w trudnej sytuacji osobami pozostającymi na utrzymaniu kobiet oraz ochronę praw pracownic w ciąży; wzywa również Radę do osiągnięcia porozumienia w sprawie dyrektywy dotyczącej urlopów macierzyńskich;
13. wzywa Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie różnego rodzaju urlopów (ojcowskiego, adopcyjnego, na opiekę nad dziećmi, osobami niesamodzielnymi i rodzicami), by poprawić sytuację pod względem godzenia życia zawodowego, rodzinnego i prywatnego, a równocześnie przełamać blokadę Rady w sprawie dyrektywy dotyczącej urlopu macierzyńskiego;
14. podkreśla, że redukcja usług publicznych w zakresie opieki nad dziećmi ma bezpośredni wpływ na niezależność ekonomiczną kobiet – w 2010 r. 28,3% przypadków nieaktywności zawodowej kobiet i pracy w niepełnym wymiarze czasu uzasadniano brakiem usług opieki, podczas gdy w 2009 r. odnotowano 27,9% takich przypadków; w 2010 r. wskaźnik zatrudnienia kobiet z małymi dziećmi w UE był o 12,7% niższy niż wskaźnik zatrudnienia kobiet bezdzietnych, natomiast w 2008 r. różnica ta wynosiła 11,5%;
15. wyraża ubolewanie z powodu zbyt częstego łamania praw podstawowych kobiet starszych, w tym z powodu znacznej liczby przypadków przemocy oraz wykorzystywania fizycznego, emocjonalnego i finansowego w wielu państwach członkowskich UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań w celu zapewnienia starszym kobietom ochrony przed wszelkimi formami wykorzystywania, w tym przed ich maltretowaniem w domach opieki dla osób starszych;
16. uważa, że kobiety niepełnosprawne są dyskryminowane podwójnie: ze względu na płeć i ze względu na niepełnosprawność; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do podjęcia środków pozwalających zagwarantowanie kobietom niepełnosprawnym w UE praw podstawowych oraz ochrony tych praw.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	26.11.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 25 - : 2 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Andrea Češková, Edite Estrela, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Angelika Niebler, Antonyia Parvanova, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Iñaki Irazabalbeitia Fernández, Kent Johansson, Nicole Kiil-Nielsen, Doris Pack, Zuzana Roithová
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Birgit Collin-Langen, Jill Evans, María Irigoyen Pérez

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	13.1.2014
Wynik głosowania końcowego	+ : 31 - : 18 0 : 5
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Jan Philipp Albrecht, Roberta Angelilli, Edit Bauer, Rita Borsellino, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claey, Carlos Coelho, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Kinga Gál, Kinga Göncz, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando López Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Monica Luisa Macovei, Svetoslav Hristov Malinov, Clemente Mastella, Véronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Louis Michel, Claude Moraes, Jacek Protasiewicz, Carmen Romero López, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Renate Sommer, Nils Torvalds, Wim van de Camp, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström, Tatjana Ždanoka, Auke Zijlstra
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Anna Maria Corazza Bildt, Monika Hohlmeier, Stanimir Ilchev, Jean Lambert, Ulrike Lunacek, Jan Mulder, Carl Schlyter, Marco Scurria
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Katarína Neveďalová